SALA DE LECTURĂ

Proletari din toate țările, uniți-vă!

Tribuna școlii

Revistă editată de Ministerul Educației și Învățămîntului și Uniunea Sindicatelor din Învățămînt, Știință, Cultură, Poligrafie, Presă și Edituri

ANUL XIX (XLI) Nr. 329 (1 415)
Simbătă, 18 noiembrie 1989

8 pagini – 2,50 lei

SUCCES DEPLIN CONGRESULUI AL XIV-LEA AL PARTIDULUI!

Realegerea tovarășului Nicolae Ceaușescu în funcția supremă de secretar general al partidului — chezășie sigură a înaintării României spre noi culmi de civilizație socialistă și comunistă

CONGRESUL MARILOR VICTORII SOCIALISTE

Întîmpinat cu sentimente de vibrantă și înălțătoare mîndrie patriotică de întreaga noastră națiune, mobilizată cu răspundere comunistă la o rodnică muncă, la acțiune efervescentă în fiecare domeniu de activitate, cel de al XIV-lea Congres al Partidului Comunist Român constituie un eveniment de o importanță decisivă în viața poporului nostru. Asemenea memorabilului Congres al IX-lea al partidului, care a jalonat cu o impunătoare piatră de temelie începutul glorioasei epoci „Nicolae Ceaușescu", actualul mare forum al comuniștilor este menit să deschidă o nouă etapă ascendentă în istoria devenirii socialiste a patriei, să traseze noi direcții și perspective luminoase mersului înainte al României spre împlinirea scumpelor sale idealuri de progres și civilizație, de independență și prosperitate, spre a-și asigura un loc tot mai demn în rîndul națiunilor lumii, în cadrul celei mai drepte dintre orînduirile umane existente — orînduirea socialistă.

Îndelung pregătite printr-o atentă și temeinică elaborare, documentele programatice pentru Congresul al XIV-lea al partidului, de o excepțională valoare teoretică și practică, purtînd pecetea vizionarismului și gîndirii creatoare a genialului ctitor de țară nouă, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, președintele Republicii Socialiste România, au intrat cu profundă rezonanță în conștiința oamenilor muncii de la orașe și sate, fiind supuse unor largi, mobilizatoare și fertile dezbateri, în toate colectivele de muncă, dovadă incontestabilă a profundului democratism ce caracterizează întreaga noastră viață politică și socială, confirmarea deplină a principiului de nezdruncinat că în România socialismul se construiește cu poporul și pentru popor.

În toate aceste programatice documente, învățămîntul românesc — cărula conducerea clarvăzătoare a partidului nostru i-a statuat rolul fundamental de principal factor de cultură și civilizație și izvor al forței de muncă, dar, mai ales, de factor esențial al formării omului nou, cu o înaltă conștiință socialistă, patriotică și revoluționară — își regăsește întreaga sa pondere, în cadrul complexei problematici a edificării noii societăți pe pămîntul patriei. Pildoitoare, în acest sens, magistrala Expunere a tovarășului Nicolae Ceaușescu la Plenara lărgită a Comitetului Central al Partidului Comunist Român din 24—25 octombrie a.c. evidențiază faptul că în pragul acestui cincinal se realizează unul dintre cele mai importante obiective ale formării noului profil al tinerelor generații aflate pe băncile școlii: generalizarea învățămîntului obligatoriu de 12 ani, prin care, practic, toți viitorii constructori ai socialismului vor căpăta o nobilă investitură: aceea de muncitori și țărani intelectuali, competenți, bine și multidisciplinar pregătiți, înarmați cu concepția materialist-dialectică despre natură și societate, cu cele mai noi cunoștințe din toate domeniile, apți să răspundă în orice moment superioarelor comandamente ale patriei. Reliefînd însemnătatea de prim ordin a acestei activități de formare a oamenilor noi, cu o înaltă conștiință, cetățeni devotați și patrioți înflăcărați, cu un comportament etic exemplar, tovarășul Nicolae Ceaușescu indica și multiplele căi vizînd înfăptuirea acestui proces de devenire intelectuală, care va fi caracteristic întregii noastre societăți: „Să acționăm pentru înfăptuirea obiectivelor stabilite în Programul-Directivă și în Tezele pentru Congresul al XIV-lea al partidului privind realizarea, în deceniul următor, a unui înalt nivel de pregătire a tineretului, a întregului popor, transformarea clasei muncitoare și țărănimii în clase cu un înalt nivel intelectual, de cultură, ridicarea nivelului de cunoștințe al întregului popor, pentru a deveni o puternică forță, cu o temeinică pregătire în toate domeniile de activitate, cu înțelegerea deplină a schimbărilor care au loc în lume, a perspectivelor dezvoltării omenirii — aceasta constituind o cerință fundamentală a întăririi ferme a patriei noastre și ridicării ei pe noi culmi de progres și civilizație". Este o perspectivă generatoare de noi și uriașe energii creatoare, dedusă din însăși legile dezvoltării social-politice și economice, menită să ducă spre realizarea integrală a omului, prin perfecționarea, în același timp, a întregului nostru cadru social-politic. Este, totodată, și temeiul pe care se ridică un alt nobil deziderat subliniat de tovarășul Nicolae Ceaușescu: acela ca România să ajungă să se înscrie, prin realizările sale din domeniile științei și culturii, adiacente învățămîntului, în rîndul celor mai înaintate state ale lumii.

Avînd în față Tezele pentru Congresul al XIV-lea al Partidului Comunist Român, precum și Programul-Directivă cu privire la dezvoltarea economico-socială a României în cincinalul 1991—1995 și orientările de perspectivă pînă în anii 2000—2010 — care ne permit să scrutăm viitorul de aur al țării, cu temeritatea și optimismul lucid pe care le certifică pe deplin litera și spiritul acestor documente — în tot ceea ce înseamnă dezvoltarea societății românești, perfecționarea conducerii economico-sociale, dezvoltarea democrației muncitorești revoluționare, creșterea rolului partidului, intensificarea activității ideologice, politico-educative, ridicarea nivelului de cunoaștere științifică și de cultură a conștiinței revoluționare, raportul de forțe și caracteristicile fundamentale ale situației internaționale — cadrele didactice din întreaga țară, numeros și puternic detașament de activiști pe tărîmul învățămîntului, au, de fapt, în fața lor, alături de întreaga națiune, un vast și însuflețitor program de viață și acțiune revoluționară.

În vibranta atmosferă generată de apropierea marelui eveniment, cadrele didactice își reafirmă adeziunea deplină la Hotărîrea Plenarei Comitetului Central al partidului din 27—28 iunie, susținînd cu înflăcărare realegerea tovarășului Nicolae Ceaușescu în funcția supremă de secretar general al partidului. Această hotărîre reprezintă, pentru comuniștii din domeniul învățămîntului, pentru toți oamenii școlii, cea mai sigură garanție a îndeplinirii amplelor programe de dezvoltare a patriei, prefigurate cu strălucire în documentele Congresului al XIV-lea al partidului nostru, moment de seamă, deschizător de noi drumuri, al istoriei noastre, Congres al marilor victorii socialiste, al triumfului socialismului științific în transformarea revoluționară a patriei, al independenței depline, economice și politice, a României.

TRIBUNA ȘCOLII

Formarea omului nou, revoluționar — îndatorire fundamentală a școlii românești

Documentele pregătitoare ale Congresului al XIV-lea, Tezele și Proiectul Programului-Directivă pun un accent deosebit pe activitatea ideologică și politico-educativă a tuturor organelor și organizațiilor de partid, pe munca amplă, constantă și eficientă de ridicare a nivelului general de cunoaștere și cunoștințe al societății. Pentru partidul nostru activitatea teoretică de dezvoltare creatoare, pe baza experienței edificării socialismului în România, a teoriei revoluționare și de aplicare a ei la condițiile concrete ale țării noastre, este una din modalitățile fundamentale de îndeplinire a rolului său conducător în întreaga societate, instrumentul operativ și eficient de proiectare a strategiilor dezvoltării viitoare, economice și sociale a patriei, de racordare a politicii noastre externe la fiecare moment al situației politice mondiale, de intensificare a contribuției la soluționarea marilor probleme ale lumii contemporane. Atrăgînd atenția asupra fenomenului de rămînere în urmă a conștiinței socialiste, fapt ce are implicații în înțelegerea și acțiunea pentru înfăptuirea programelor și planurilor de dezvoltare a societății, tovarășul Nicolae Ceaușescu atrăgea atenția asupra necesității de a intensifica munca politico-educativă în rîndurile tuturor categoriilor de oameni ai muncii, cu precădere în rîndurile tineretului.

Spre fericirea lor, tinerii din țara noastră n-au cunoscut capitalismul, nu au reprezentarea fizică, materială a ceea ce înseamnă exploatarea capitalistă, șomajul, lipsa asistenței medicale și discriminarea în școlarizare, nu-și pot reprezenta decît cu un mare efort de imaginație ce înseamnă să nu ai un acoperiș deasupra capului, ce înseamnă discriminarea în retribuția muncii pentru că ești tînăr sau de altă culoare. Asupra conștiinței tinerilor, dacă nu sînt atent îndrumați și modelați, anumite produse — de autentică cultură, dar pătrunzătoare, sau de falsă cultură — pot să aibă un impact perturbator al comportamentului lor social normal. Singurul „antidot" eficace împotriva unor presiuni ideologice nefaste este pregătirea lor temeinică din punct de vedere științific, cultural, politico-ideologic. Plecînd de la adevărul că, acolo unde nu sînt temeinic statornicite cunoștințele și valorile socialismului, teoria revoluționară și conștiința politică înaintată, își pot face

(Continuare în pag. a 3-a)

Ridicarea nivelului calitativ al predării științelor sociale pe baza tezelor, aprecierilor și orientărilor cuprinse în documentele pentru Congresul al XIV-lea al Partidului Comunist Român

Principala sarcină ce revine profesorilor care predau disciplinele de istorie, economice, social-politice și filosofice în vederea creșterii eficienței formative a studiului acestora o reprezintă conceperea și realizarea lecțiilor pa baza documentelor pentru Congresul al XIV-lea al P.C.R., documente de referință majoră ce întruchipează generalizarea experienței poporului nostru, a Partidului Comunist Român, contribuția hotărîtoare a tovarășului Nicolae Ceaușescu la dezvoltarea și aplicarea creatoare a teoriei revoluționare a clasei muncitoare. În acest sens, sînt necesare studierea, însușirea aprofundată și incorporarea organică, logică și accesibilă în conținutul procesului de învățămînt, în celelalte activități politico-ideologice organizate cu elevii, a tezelor, aprecierilor și orientărilor cuprinse în documentele pentru cel de-al XIV-lea Congres al P.C.R., în Cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu la Plenara C.C. al P.C.R. din iunie 1989.

Fiecare lecție va fi proiectată, încă de la stabilirea obiectivelor sale operaționale, din perspectiva documentelor pentru Congresul al XIV-lea al P.C.R. La toate disciplinele de științe sociale este necesar ca, în lumina proiectului Programului-Directivă, a Tezelor pentru Congresul al XIV-lea al P.C.R., a Cuvîntării tovarășului Nicolae Ceaușescu la Plenara C.C. al P.C.R. din iunie 1989 și a Expunerii tovarășului Nicolae Ceausescu la Plenara lărgită a C.C. al P.C.R. din octombrie 1989, să se sublinieze :

1. Marile realizări obținute de poporul nostru, sub conducerea partidului, în anii construcției socialiste, îndeosebi după Congresul al IX-lea. În acest an, producția industrială a României este de 135 de ori mai mare decît în 1945, producția agricolă de 10 ori mai mare, iar venitul național de peste 40 de ori mai mare. Fondurile fixe au crescut de peste 10 ori. Peste 80% din populația orașelor locuiește în case noi. În acest cadru să se sublinieze **importanța istorică a lichidării în întregime a datoriei externe a României**, ceea ce a permis ca, pentru prima dată în îndelungata sa istorie, România să nu mai plătească tribut, nimănui, devenind cu adevărat și pe deplin o țară independentă — economic și politic.

2. Caracterul legic al trecerii la construcția socialismului, ca expresie a procesului istoric obiectiv al succesiunii modurilor de producție.

3. Etapele construcției socialiste în România, așa cum sînt prezentate în expunerea tovarășului Nicolae Ceausescu la forumul democrației muncitorești-revoluționare, din noiembrie 1988 :

— prima etapă, 1948—1965 : lichidarea cu desăvîrșire a orînduirii burghezo-moșierești, a exploatării omului de către om, s-au creat condițiile dezvoltării unitare, pe baze socialiste — proprietatea întregului popor și proprietatea cooperatistă — a tuturor sectoarelor de activitate ;

— a doua etapă, 1965—1980 : România a devenit o țară industrial-agrară în plină dezvoltare ; cel de-al IX-lea Congres al P.C.R. a deschis o nouă epocă revoluționară în activitatea partidului, în construcția socialistă în România, deoarece a pus capăt unei perioade de copiere și de manifestare a dogmatismului, a redat sentimentul de demnitate și independență poporului și a marcat trecerea la făurirea socialismului prin folosirea legilor generale de dezvoltare a societății și a principiilor socialismului la realitățile și condițiile specifice României ;

— a treia etapă, care a început odată cu trecerea la cel de-al 7-lea și al 8-lea cincinal, etapa făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate și creării condițiilor de trecere treptată spre comunism.

4. Creșterea tot mai puternică a rolului conducător al partidului — legitate obiectivă a construcției socialismului și comunismului. Experiența construcției socialiste în România, îndeosebi în anii care au trecut de la Congresul al IX-lea, realitățile procesului revoluționar de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate confirmă pe deplin teza formulată de tovarășul Nicolae Ceaușescu potrivit căreia partidul este centrul vital al întregii societăți, singura forță politică efectiv creatoare, capabilă să asigure dezvoltarea ascendentă, multilaterală și armonioasă a patriei, triumful deplin al socialismului și comunismului — treapta cea mai înaltă a civilizației umane. Apar, de aceea, cu atît mai lipsite de fundament teoretic și practic unele încercări de a acredita ideea diminuării sau chiar renunțării la rolul conducător al partidului, la asumarea nemijlocită, directă, de către acesta a sarcinilor organizării și conducerii dezvoltării societății. Asemenea pseudoteorii, în fapt atitudini lichidatoriste, nu țin seama de cerințele operei de făurire și dezvoltare a societății socialiste, de continuitatea procesului revoluționar, care impune, în mod obiectiv, angajarea hotărîtă în lupta pentru innoirea și perfecționarea societății, în fiecare etapă și în funcție de condițiile concrete, interne și internaționale, desfășurarea cu succes a acestei lupte fiind nemijlocit condiționată de manifestarea rolului politic conducător al partidului comunist.

5. Rolul fundamental, hotărîtor al proprietății socialiste. Întreaga experiență a construcției socialiste din țara noastră demonstrează, cu forța de netăgăduit a faptelor, că baza noii orînduiri, temelia de neclintit a progresului multilateral al patriei, garanția edificării cu succes a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintării României spre comunism o constituie instaurarea, dezvoltarea și perfecționarea proprietății socialiste sub cele două forme — proprietatea întregului popor și proprietatea cooperatistă. Consecvența și fermitatea revoluționară cu care partidul nostru, secretarul general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, militează pentru păstrarea nealterată a valorilor și cuceririlor fundamentale ale socialismului, între care la loc central se află proprietatea socialistă, își au sorgintea atît în înțelegerea profundă a sensului și obiectivelor noii societăți, cît și în realizările remarcabile obținute de poporul român în anii construirii noii orînduiri, și, îndeosebi, în epoca de profunde transformări innoitoare, inaugurată de Congresul al IX-lea al partidului. Concepînd și conducînd procesul revoluționar al dezvoltării economico-sociale a țării pe temelia trainică a proprietății socialiste, partidul și statul nostru probează forța creatoare a unui popor liber, stăpîn pe destinele sale, cu capacitatea de a gospodări și dezvolta continuu avuția națională, de a progresa și a-și făuri viitorul luminos, socialismul și comunismul.

6. Tezele și proiectul Programului-Directivă pentru Congresul al XIV-lea al P.C.R. reprezintă o generalizare strălucită a experienței poporului român, o nouă și importantă contribuție a tovarășului Nicolae Ceaușescu la dezvoltarea și îmbogățirea creatoare a socialismului științific și practicii revoluționare. Se vor sublinia marile obiective strategice ale dezvoltării economico-sociale a României în cincinalul 1991—1995 și orientările de perspectivă pînă în anii 2000—2010.

7. Edificarea orînduirii socialiste și înaintarea spre comunism reprezintă un amplu și permanent proces revoluționar, care impune soluționarea conștientă a contradicțiilor dezvoltării sociale, lupta intransigentă împotriva vechiului și promovarea neabătută a noului în toate sectoarele de activitate, întărirea rolului conducător al partidului clasei muncitoare, perfecționarea continuă a funcțiilor statului democrației muncitorești-revoluționare, lărgirea cadrului organizatoric al participării efective a maselor de oameni ai muncii la conducerea societății.

8. Justețea și realismul orientărilor politicii externe românești, concluziile și aprecierile secretarului general al partidului cu privire la tendințele noi ce se manifestă pe plan mondial, la căile și mijloacele de soluționare a problemelor complexe ale lumii contemporane.

În acest context, se va sublinia că România va milita și în viitor pentru eliminarea forței și amenințării cu forța din viața internațională, pentru soluționarea problemelor numai pe calea tratativelor și prin mijloace pașnice.

Se va evidenția poziția țării noastre, care sprijină activ lupta popoarelor pentru lichidarea oricăror forme de neocolonialism, pentru afirmarea liberă, de sine stătătoare, a fiecărei națiuni.

Are o deosebită importanță **sublinierea sensului și semnificației orientărilor cuprinse în documentele pentru Congresul al XIV-lea al P.C.R.**, astfel ca fiecare disciplină de științe sociale să contribuie la formarea gîndirii economice și politice a elevilor, la însușirea, bazată pe convingeri, a tezelor și aprecierilor cuprinse în aceste documente, la educarea patriotică, militant-revoluționară a tinerilor.

Menționăm, în continuare, principalele aspecte care trebuie să fie subliniate la diferitele discipline de științe sociale.

ISTORIA ROMÂNIEI

— În predarea lecțiilor referitoare la **„Concepția P.C.R., a secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, cu privire la rolul istoriei naționale în educarea patriotică, militant revoluționară a tineretului. Locul civilizației românești în cadrul civilizației universale"**, precum și a celorlalte lecții de istoria României, se va explica rolul determinant al partidului, al tovarășului Nicolae Ceaușescu, în orientarea activității frontului istoric românesc pentru scrierea istoriei în spiritul adevărului științific, pentru relevarea valențelor sale educative. De asemenea, va fi relevată concepția cu privire la rolul determinant al științei și învățămîntului în dezvoltarea României în perspectiva luminoasă deschisă de Tezele pentru Congresul al XIV-lea al P.C.R. și de Programul-Directivă.

— În lecțiile referitoare la locul istoriei în cadrul istoriei României, se vor evidenția rădăcinile istorice multimilenare, evoluția neîntreruptă a civilizației materiale și spirituale a strămoșilor poporului român de pînă la civilizația înfloritoare a geto-dacilor.

— Un loc de maximă importanță va fi asigurat prezentării statului centralizat și independent în timpul regilor Burebista și Decebal, civilizației înaintașilor noștri, comparabilă cu celelalte civilizații ale antichității. Profesorii vor avea în vedere corelația dialectică dintre civilizațiile antichității și faptul că civilizația geto-dacică a preluat tot ce a fost mai valoros în civilizațiile epocii, oferind ea însăși contribuții notabile la dezvoltarea patrimoniului universal.

— În ceea ce privește lecțiile referitoare la formarea poporului român și a limbii române, se va avea în vedere procesul complex al raporturilor dintre daci și romani. În spiritul aprecierilor din opera tovarășului Nicolae Ceaușescu, se vor menționa războaiele de cucerire a Daciei, transformarea unei părți a Daciei în provincie imperială, convețuirea daco-romană și, drept consecință, sinteza care a zămislit poporul român. În ceea ce privește formarea limbii române, se va evidenția rolul culturii daco-latine în formarea și dezvoltarea culturii și limbii române.

— Se va sublinia că migrația diferitelor triburi și populații, năvălirile străine au ținut în loc sute de ani dezvoltarea poporului român și că civilizația superioară, daco-romană, apoi a poporului român, și-a pus amprenta pe existența acestor populații migratoare, din care unele s-au stabilit în spațiul românesc. Vor fi combătute teoriile neștiințifice, tendențioase și denigratoare cu privire la formarea poporului român și a limbii române, pe baza argumentelor de ordin arheologic, cartografic, epigrafic, etnografic, lingvistic și numismatic care demonstrează unitatea de origine, de locuire și continuitate în vechea vatră strămoșească.

— Ideea referitoare la unirea formațiunilor statale mici, a voievodatelor și formarea statelor feudale de sine stătătoare Muntenia, Moldova, Transilvania și Dobrogea va fi subliniată ca reprezentînd momentul istoric al renașterii poporului român, al dezvoltării și unirii sale într-un popor unitar, iar mai tîrziu, în națiunea română.

— La lecțiile care tratează lupta Țărilor Române pentru apărarea independenței și păstrarea ființei statale se va demonstra faptul că această luptă a fost necurmată și că ea a fost obiectivul fundamental al politicii voievozilor români, că politica expansionistă a marilor puteri ale vremii a eșuat, în final, și independența românilor a fost recunoscută. În condițiile expansiunii marilor imperii reacționare — otoman ,austriac și țarist — se va sublinia că Țările Române și-au păstrat autonomia. Va fi evidențiat rolul deosebit al lui Mihai Viteazul, care a reușit să materializeze voința nezdruncinată a poporului nostru de a trăi liber în granițele strămoșești.

— În lecțiile care tratează lupta antifeudală a maselor populare — revoluția țăranilor români de la Bobîlna (1437), Revoluția pentru libertate națională și socială condusă de Horia, Cloșca și Crișan (1784), Revoluția de la 1821, condusă de Tudor Vladimirescu, Revoluția română de la 1848—1849 — se vor reliefa aprecierile tovarășului Nicolae Ceaușescu cu privire la rolul maselor și al marilor personalități în edificarea momentelor fundamentale ale istoriei noastre.

— În lecțiile referitoare la Unirea de la 1859, cucerirea independenței de stat a României, făurirea statului național unitar român, se va evidenția în mod realist, științific, rolul factorilor interni, fără a se neglija influența celor externi, în derularea procesului revoluționar de unire a tuturor românilor, într-un singur stat. Într-o viziune dialectică, structural-sistemică, se va prezenta Unirea de la 1859 ca nucleu al formării statului unitar român și, în același timp, ca o etapă în procesul de desăvîrșire a ființei statale politice românești. Va fi evidențiat rolul domnitorului Alexandru Ioan Cuza în opera de modernizare a României, precum și în desfășurarea mai intensă a mișcării de eliberare națională din Transilvania, Bucovina, Basarabia și Dobrogea. De asemenea, va fi evidențiată colaborarea permanentă dintre personalitățile vieții politice și culturale românești din toate provinciile istorice. În acest cadru va fi prezentat regimul dualist austro-ungar, precum și regimul la care au fost supuși românii din celelalte provincii istorice, ca o formă de „colonialism european". În același context intern și extern, se va arăta că politica marilor imperii vecine reacționare — otoman, austriac și țarist — a întîrziat procesul devenirii noastre istorice, al drumului către progres, dar n-a reușit să oprească acest proces legic și logic de formare și afirmare a națiunii române, de desăvîrșire statal-politică.

— În lecțiile care tratează dezvoltarea politică, economică și socială a României de la cucerirea independenței depline și pînă la declanșarea primului război mondial, se va explica aprecierea secretarului general al partidului ,tovarășul Nicolae Ceausescu, privind integrarea istoriei mișcării muncitorești și democratice în istoria poporului român și poziția înaintată a acesteia față de problemele fundamentale ce se aflau în fața societății românești.

— În ceea ce privește lecțiile privind participarea României la primul război mondial, se vor evidenția cauzele și caracterul lui, arătîndu-se că România a participat la acest război pentru consfințirea legitimității unirii Transilvaniei, Basarabiei și Bucovinei cu patria-mamă. Astfel, dacă războiul avea, în general, un caracter imperialist, pentru România el era un război popular și de întregire națională. Pentru a sublinia rolul determinant al factorilor interni, se vor evidenția faptele de vitejie ale românilor pentru apărarea gliei străbune și salvgardarea ființei statale.

— Între consecințele cele mai deosebite ale făuririi statului național unitar român, se va evidenția și unificarea mișcării socialiste, maturizarea ei și faptul că făurirea, la 8 Mai 1921, a P.C.R., a fost urmarea legică și logică a acestei maturizări a mișcării revoluționare, socialiste din România, a afirmării clasei muncitoare pe arena națională ca forța socială cea mai înaintată.

— Se va arăta că România s-a situat de partea țărilor care militau pentru menținerea statu-quo-ului teritorial, al ordinii de stat burgheze, a militat și s-a pronunțat ferm pentru pace, împotriva revizionismului și a revanșismului de esență fascisto-horthystă. Se va arăta, de asemenea, că la noi, fascismul n-a avut baze proprii de dezvoltare, de esență socială, economică și culturală. România însăși a fost victima fascismului și revizionismului, fiind amputată teritorial.

— O atenție deosebită vor acorda profesorii în lecțiile privind analiza creșterii pericolului fascist în Europa, evidențiind lupta poporului român, a forțelor democratice și progresiste conduse de Partidul Comunist Român. Se va reliefa, în mod deosebit, rolul tovarășului Nicolae Ceaușescu în organizarea acțiunilor de masă antifasciste și antirăzboinice, pentru crearea frontului popular antifascist (1933, 1934, 1935, 1936). Se va sublinia importanța marii demonstrații antifasciste și antirăzboinice de la 1 Mai 1939, în organizarea și conducerea căreia un rol determinant au avut tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceausescu.

Se va arăta că, în 1939, România se afla izolată, ruptă de aliații ei firești, că între cauzele principale ale declanșării celei mai mari conflagrații pe care a cunoscut-o lumea se află efectele înțelegerii dintre Hitler și Stalin, consfințite în Pactul Ribbentrop-Molotov și — mai ales — în clauzele acordului secret, semnat la 23 august 1939. Se va sublinia — în spiritul aprecierilor tovarășului Nicolae Ceausescu la Adunarea solemnă cu prilejul celei de-a 45-a aniversări a Revoluției de Eliberare Socială și Națională, Antifascistă și Antiimperialistă de la 23 August 1944, că **„pactul Molotov-Ribbentrop nu a oprit agresiunea"... „ci de fapt a avut un rol negativ, a ușurat realizarea planurilor agresive ale Germaniei hitleriste"**. Să se explice că în fața acestei situații România a fost implicată, contrar voinței ei, în războiul declanșat de Germania împotriva Uniunii Sovietice. Că acest lucru a fost așa, se demonstrează evident prin organizarea rezistenței naționale, încă din primele zile ale acestui război, de către Partidul Comunist Român și prin faptul că acest partid și-a definit imediat tactica și strategia, că datorită lui s-a realizat Frontul Unic Muncitoresc pe baza căruia s-a clădit ulterior întregul consens național materializat în Revoluția de la 23 August 1944.

— Lecțiile referitoare la perioada cuprinsă între Revoluția de la 23 August 1944 și 30 Decembrie 1947 (abolirea monarhiei) vor releva procesul de democratizare a țării, de lichidare deplină a dominației imperialiste, de trecere la realizarea unor importante reforme economico-sociale, în industrie, agricultură și în alte sectoare, precum și activitatea P.C.R. de conducere a acestei activități, pentru unirea politică, organizatorică și ideologică a clasei muncitoare.

— Se va sublinia că, în desfășurarea vastului proces revoluționar din țara noastră, Congresul al IX-lea al P.C.R. din 1965 a reprezentat un moment hotărîtor pentru făurirea cu succes a socialismului în România și obținerea celor mai mari împliniri din întreaga istorie a poporului nostru, drept pentru care această perioadă este denumită, cu legitimă mîndrie, **„Epoca Nicolae Ceaușescu"**.

Se va pune un accent deosebit pe **dezvoltarea forțelor de producție și implicațiile sociale ale acestui proces.**

prof. dr. MARIA DRUȚĂ,
prof. IOAN BONCOȚĂ,
prof. TRIFON CĂRĂUȘU,
prof. MIHAI ARSENE,
inspectori de specialitate în Ministerul Educației și Învățămîntului

(Continuare în numărul următor)

CONGRESUL AL XIV-LEA PCR

Să educăm tineretul şi poporul nostru în spiritul patriotismului revoluţionar, al dragostei faţă de patrie, al hotărîrii neabătute ca în orice împrejurări să fie gata de a apăra cuceririle revoluţionare şi socialismul, de a face totul pentru înaintarea neabătută a patriei noastre spre cele mai înalte culmi de progres şi civilizaţie!

NICOLAE CEAUŞESCU

Noua geografie a patriei — lecţie vie de educaţie patriotică

Între disciplinele şcolare, geografia patriei, alături de toate celelalte, are ca principal scop formarea la vlăstarele tinere ale poporului nostru a sentimentului sublim al dragostei de neam şi ţară, al dragostei de partid şi de conducătorul său înţelept, ce se află, de aproape un sfert de veac, în fruntea partidului, conducînd ţara spre piscuri de glorie. Şi aceasta pentru că geografia patriei se bucură de privilegiul de a avea ca obiect de studiu, în sinteză spaţiul carpato-danubiano-pontic, încărcat de istorie, cultură şi civilizaţie, de legendă, de artă şi poezie, cu un peisaj natural romantic, evocator şi de rară măreţie, îmbinat într-o perfectă armonie cu cele mai strălucitoare flori din buchetul de ctitorii cu care poporul nostru, sub conducerea partidului, s-a prezentat în acest an cînd am sărbătorit 45 de ani de libertate : Magistrala albastră — Canalul Dunăre-Marea Neagră, cu mlădiţa lui Poarta Albă-Midia-Năvodari — una dintre cele mai grandioase lucrări din istoria patriei ; Complexul de poduri peste Dunăre şi Canal, bijuterii ale gîndirii şi creaţiei tehnice româneşti : înfrăţirea în noua istorie a patriei, a Dîmboviţei şi a Argeşului ce fac ca visul şi speranţa să devină realitate : Bucureşti, port la Dunăre şi Marea Neagră ; metroul, superb edificiu din arcul de împliniri al Epocii Nicolae Ceauşescu : Transfăgărăşanul, spectaculoasă realizare, prin care omul îşi apropie muntele ; peste 180 de platforme industriale şi peste 2000 unităţi de acest fel, constelaţii de hidrocentrale, cetăţi ale chimiei şi ale tehnicii de vîrf, vetre de foc ale oţelului ; reconstrucţia pămîntului, marile sisteme de irigaţii, amplele lucrări de amenajare a Deltei Dunării ; noul chip al Capitalei, modernizarea oraşelor şi satelor, numeroasele cetăţi ale ştiinţei, culturii şi învăţămîntului ce au înflorit în fiecare colţ al ţării şi multe altele.

Exemple, exemple, mii şi mii de exemple, pentru fiecare capitol şi lecţie, — oferite de noul chip al fiecărei localităţi — cu o mare putere de convingere, ce stau la îndemîna tuturor învăţătorilor şi a profesorilor care predau geografia patriei, a tuturor cadrelor didactice chemate să educe tînăra generaţie a României socialiste în spiritul înaltelor idealuri ale societăţii noastre. Depinde de noi, de modul cum ştim să selecţionăm şi să prezentăm elevilor toate aceste grandioase realizări în aşa fel încît, disciplinele pe care le predăm să-şi aducă o tot mai mare contribuţie la educarea politică, patriotică-revoluţionară şi civică a elevilor noştri.

Pentru realizarea acestui obiectiv se cer respectate şi îndeplinite cîteva condiţii. În primul rînd, însuşirea temeinică a prevederilor cuprinse în Programul-Directivă şi în Tezele pentru Congresul al XIV-al P.C.R. şi informarea curentă, la zi cu tot ceea ce se petrece în peisajul geografic al ţării. Numeroase sinteze, grafice, statistici şi imagini referitoare la aceste realităţi pot fi uşor integrate în lecţii eliminînd datele vechi, precum şi abuzul de date, care supraîncarcă, insistînd asupra imaginilor concrete, a ideilor de mare forţă educativă şi putere de convingere.

Fireşte, convingerile se nasc din convingeri, iar modul cum prezentăm elevilor măreţele realizări ale poporului român, mai cu seamă din perioada ce a urmat Congresului al IX-lea al partidului, reprezintă un aspect fundamental al muncii noastre de educaţie. Această sarcină de mare răspundere, cum este integrarea documentelor de partid în predare şi a noutăţilor din viaţa politică, economică şi socială a ţării, presupune pregătirea minuţioasă a lecţiei, putere de convingere şi frumuseţe în expunere, bazate pe un bogat material documentar. Procedînd astfel, şi nu la întîmplare, conferim claritate activităţii de informare a elevilor şi contribuim la formarea deprinderilor de autoinformare curentă din presă, radio, televiziune, absolut necesare omului contemporan. Şi, mai presus de toate, facem educaţie patriotică, îi ajutăm pe tinerii noştri elevi să cunoască şi să aprecieze efortul poporului nostru de a-şi face mereu mai înfloritoare patria, să dorească să devină ei înşişi participanţi la această măreaţă operă de construcţie socialistă.

Prof. ILIE CARAMAN
Liceul Industrial din Făurei, judeţul Brăila

Răspundere comunistă pentru pregătirea profesională a tinerei generaţii

Aşa cum rezultă din proiectul Programului-Directivă, din Tezele pentru Congresul al XIV-lea, în etapa următoare se vor asigura bazele social-economice ale societăţii socialiste multilateral dezvoltate, precum şi cele necesare trecerii României spre comunism. Mileniul al III-lea va găsi o nouă şi modernă Românie, cu o puternică industrie şi agricultură, cu structuri sociale moderne, specifice idealului comunist revoluţionar.

Toate acestea reclamă pregătirea forţei de muncă şi asigurarea cadrelor capabile să realizeze dezideratele construirii noii societăţi, sarcini complexe de mare răspundere socială şi politică ce revin şcolii. Pentru a răspunde acestor cerinţe, colectivul didactic al liceului nostru, Liceul Industrial Nr. 4 din Reşiţa are datoria majoră de a contribui la pregătirea cadrelor necesare industriei constructoare de maşini, în special pentru Întreprinderea de Construcţii de Maşini din Reşiţa, care după cum se ştie, este o mare întreprindere ce ocupă un loc deosebit de important în peisajul industrial al ţării noastre. Aici sînt fabricate motoare Diesel rapide, semirapide şi lente pentru tracţiunea feroviară, care sînt folosite şi pe nave maritime. Tot aici sînt fabricate turbine hidraulice de diverse puteri, care ajung pînă la 178 mgw., hidrogeneratoare aferente turbinelor, compresoare de aer cu piston pentru debite cuprinse între 15—30 şi 45 m.c./minut.

Cei peste 1600 de elevi ai liceului nostru, sub permanenta îndrumare a unui colectiv de profesori, ingineri şi maiştri ce îşi dovedesc constant înaltul profesionalism, îşi pot valorifica potenţialul aptitudinal în ateliere-şcoală şi uzinale dotate cu scule şi utilaje de înaltă tehnicitate, similare celor cu care vor munci la încadrarea în producţie. Aceasta apropie nemijlocit învăţămîntul de producţie, asigură o foarte bună pregătire în meserie a tuturor absolvenţilor, motiv pentru care integrarea lor în activităţile productive se face rapid şi eficient.

Un rol deosebit în realizarea obiectivelor educaţionale propuse şi în special a celor legate de pregătirea practică a elevilor, de însuşirea la un nivel de cultură, calitativ ridicat a deprinderilor şi priceperilor specifice meseriei în care se pregătesc aceştia, de formare a lor în spiritul unei gîndiri tehnice, creatoare revine comisiei de pregătire în meserie. Comisia de pregătire în meserie a reuşit să asigure o bună organizare şi planificare a practicii în producţie, a predării disciplinelor tehnice şi tehnologice în corelare cu conţinutul activităţilor de instruire practică şi de pregătire în meserie concretizată în stabilirea frontului de muncă, în realizarea celor mai adecvate lucrări din planul întreprinderii, care să permită parcurgerea integrală a programei de instruire practică şi tehnologică şi participarea efectivă a elevilor la realizarea sarcinilor de producţie ale întreprinderii. Elevii noştri participă la executarea unei game largi de produse, unele dintre ele de înaltă tehnicitate, fapt ce le asigură nu numai un cadru optim de însuşire a unor priceperi şi deprinderi dar şi evidente satisfacţii profesionale şi morale. Iată cîteva din produsele Întreprinderii de Construcţii de Maşini din Reşiţa la realizarea cărora participă elevii : cuzineţi pentru motoarele „Alco" şi „Sulzer", rotorul şi statorul turbinelor hidraulice, bobinajele şi miezurile magnetice ale hidrogeneratoarelor, pistoane, biele, arbori cotiţi pentru diferite categorii de compresoare sau motoare Diesel, turnarea blocurilor şi a cămăşilor pentru motoarele navale, turnarea corpurilor chiulaselor pentru motoarele Diesel semirapide şi lente, turnarea pereţilor şi corpurilor lagărelor pentru locomotivele Diesel electrice ş.a. Atelierele-şcoală şi cele uzinale sînt organizate după modelul unei microuzine în care elevii participă la toate activităţile specifice : de la cele ale conducerii, documentaţiei şi realizării întregului flux tehnologic, pînă la livrarea produselor către beneficiari. În atelierele microuzinei elevii realizează produse ca : pupitre de comandă, schele reglabile pentru standul de probe — motorul Diesel, şabloane de formare pentru cuptoarele electrice, cărucioare pentru macaralele de transport uzinal, suporţi de miez strunjiţi şi nituiţi pentru turnătoria de fontă şi oţel ş.a.

Triada învăţămînt-cercetare-producţie defineşte concepţia secretarului general al partidului privind modul de sporire a eficienţei fiecărei componente, indicînd în acelaşi timp unul din principiile de organizare a învăţămîntului actual. Activităţile de cercetare din cadrul unităţii noastre şcolare se realizează atît la nivelul cercurilor de elevi, cît şi la nivelul catedrelor şi disciplinelor de învăţămînt. Avem în vedere faptul că elevii trebuie să fie în primul rînd, formaţi în spiritul cercetătorului, al inovatorului, că trebuie să le trezim interesul pentru cunoaştere, pentru nou, pentru experiment şi inovaţie. Activităţile organizate în această ordine de referinţă, au, în primul rînd, un caracter formativ, efectuînd cu elevii, nu o cercetare „de profesie", ci la nivelul profesiei. Cadrele didactice şi de instruire în meserie au un program propriu de cercetare, abordînd o problematică largă, orientată în principal spre perfecţionarea tehnologiilor şi a organizării activităţii în întreprindere.

La nivelul liceului, am organizat grupe mixte de cercetare formate din elevi, profesori, ingineri şi maiştri. În acest fel elevii participă efectiv la toate activităţile specifice, reclamate de activitatea de cercetare, însuşindu-şi atît tehnica activităţii de cercetare, cît şi spiritul în care se desfăşoară această muncă. Comisia de pregătire în meserie a inclus în planul activităţii de cercetare o gamă largă de teme rezultate direct din munca productivă. Iată, spre exemplificare, cîteva teme propuse pentru acest an şcolar : posibilităţi de înlocuire a bronzurilor cu staniu de către bronzurile cu aluminiu complet tratate termic, dispozitiv pentru realizarea ţevilor de protecţie de la motoarele Alco, înlocuirea vopselelor refractare din import cu vopsele realizate din materiale refractare indigene, orientarea pieselor pe benzile transportoare în funcţie de coeficienţii de frecare, în vederea poziţionării corecte a acestora ş.a.

Starea de interes şi emulaţie, de deplină responsabilitate a colectivului nostru didactic ne îndreptăţesc să apreciem că în etapa următoare sarcinile activităţii de învăţămînt vor fi realizate la un nivel calitativ superior, în consens cu cerinţele formulate prin documentele de partid, cu tezele, orientările şi îndrumările cuprinse în cuvîntările tovarăşului Nicolae Ceauşescu, secretar general al partidului.

Prof. ŞERBAN NICOLAE,
director
Ing. ENZÖZI ALFA
specialist coordonator
Liceul Industrial Nr. 4 din Reşiţa

Formarea omului nou, revoluţionar — îndatorire fundamentală a şcolii româneşti

(Urmare din pag. 1)

loc influenţele nesocialiste tovarăşul Nicolae Ceauşescu sublinia în Expunerea de la Plenara lărgită a Comitetului Central al Partidului Comunist Român din 24—25 octombrie a.c. necesitatea ca slujitorii şcolii să-şi intensifice munca şi eforturile educative. **„Să facem astfel încît învăţămîntul de toate gradele să asigure însuşirea de către întregul tineret a celor mai înaintate cunoştinţe ale ştiinţei şi tehnicii, ale cunoaşterii umane în general, punînd la bază concepţia revoluţionară, materialist-dialectică şi istorică".** Un om instruit este un om avertizat, ştie să discearnă, să analizeze, să selecteze.

Intensificînd munca de educaţie politică în rîndurile tineretului — şi subliniem că nu este vorba de „îndoctrinare" în sensul impunerii de idei, aşa cum ne acuză propaganda burgheză — ci de înţelegere, matură, responsabilă, la nivelul experienţei social-politice şi a particularităţilor de vîrstă ale fiecărei generaţii — la toate disciplinele şi de către toate cadrele didactice trebuie să ţină seama de o serie de factori. Tinerii noştri, copiii noştri, cunosc marea epopee a revoluţiei şi construcţiei socialiste în România din povestiri, din filme, din cărţi, şi, mai ales, din ceea ce învaţă la şcoală. Pentru mulţi dintre ei, 23 August 1944 se află la o distanţă egală cu de trei ori vîrsta lor ; marile bătălii pentru puterea politică, democratică şi revoluţionară le-au aflat din cartea de istorie; mulţi dintre ei, în zilele memorabile ale Congresului al IX-lea nici nu erau născuţi ; importanţa decisivă pe care au avut-o asupra devenirii patriei noastre socialiste, toate acestea nu au corespondent în ceea ce numim „trăit şi văzut". Cred că în munca politico-educativă noi greşim uneori tocmai din acest punct de vedere ; folosim mijloacele şi metodele muncii de propagandă, ne adresăm tinerilor cu limbajul specific vîrstei şi experienţei noastre şi uneori ne înţeleg greu pentru că nu au „memoria" de conştiinţă şi sensibilitate care să le apropie aceste fenomene ale vieţii politice şi sociale. De aceea, cunoaşterea istoriei patriei, a trecutului eroic de luptă al poporului pentru independenţă şi suveranitate naţională, marilor ostilităţi istorice pe care le-am înfrînt trebuie să devină temelia întregii noastre munci educative. Într-o lume intens informatizată, în care comunicaţia între diferite zone ale globului este tot mai accelerată, în care stocul de cunoştinţe fundamentale ale omenirii se dublează la intervale tot mai scurte, nimeni nu poate cunoaşte totul ; un domeniu însă tinerii nu au dreptul să nu îl cunoască. Acesta se referă la măreaţa şi glorioasa epopee de devenire a patriei în anii construcţiei socialismului, cu deosebire în epoca pe care cu mîndrie o numim Epoca Nicolae Ceauşescu, eroicul efort al edificării socialismului cu poporul şi pentru popor, cultura şi limba naţiunii noastre. **Educaţia patriotică revoluţionară este de aceea nu numai un comandament major al activităţii de partid, ci şi un mijloc de socializare, de integrare socială a persoanei umane, reflectarea grijii nemărginite a orînduirii noastre socialiste pentru ca tînăra generaţie să înţeleagă în totalitatea lor procesele şi fenomenele construcţiei socialismului, principiile care stau la baza politicii interne şi externe a partidului nostru, să acţioneze conştient, în temeiul unor opţiuni fundamentale.**

Formarea conştiinţei socialiste înaintate a tineretului reclamă **înţelegerea** — şi convertirea înţelegerii în **convingere** — superiorităţii socialismului faţă de capitalism, a proprietăţii socialiste asupra mijloacelor de producţie ca temelie a bunăstării materiale şi spirituale, valoarea muncii ca singura creatoare de noi valori. Pentru tinerii pe care şcoala îi modelează profesional, cultural, comportamental, ca personalităţi şi subiecţi activi ai vieţii sociale, socialismul trebuie să devină o opţiune fundamentală, definitivă şi ireversibilă, patria, leagănul tuturor visurilor şi împlinirilor. Pentru fiecare tînăr din patria noastră socialistă Partidul Comunist Român trebuie să reprezinte garanţia viitorului lor luminos, singurul partid în măsură să le asigure drumul către împlinire profesională, către formarea lor ca oameni demni, ca cetăţeni ai unei ţări libere şi independente. Iar prezenţa tovarăşului Nicolae Ceauşescu în fruntea partidului şi a ţării — certitudinea tuturor acestor împliniri.

Avînd nobila răspundere de a forma asemenea cetăţeni, slujitorii şcolii noastre moderne, înţelegîndu-şi misiunea cu care au fost investiţi de către partid, vor şti să răspundă prin acte de muncă educaţionale de înaltă calitate, validate de practică, ardentei chemări a secretarului general al partidului. **„Să educăm întregul tineret, întregul popor în spiritul cinstei, al dragostei de muncă, al apărării neabătute a proprietăţii obşteşti, a întregii proprietăţi, de a fi necruţători faţă de orice slăbeşte şi jigneşte omul — constructor al societăţii socialiste".**

Prof. univ. dr. OLIVIA CLĂTICI

CONGRESUL AL XIV-LEA PCR

Trebuie să perfecționăm în continuare învățămîntul de toate gradele, asigurînd o temeinică pregătire profesională, tehnică și științifică, a tuturor oamenilor muncii.

NICOLAE CEAUȘESCU

Perfecționarea pregătirii personalului didactic în fața unor noi exigențe

La sfîrșitul acestui deceniu, învățămîntul românesc străbate o perioadă de prefaceri profunde, revoluționare. Amplul program de dezvoltare economico-socială a țării noastre în deceniul următor și în perspectiva anilor 2000—2010, stabilit prin Programul-Directivă și Tezele pentru Congresul al XIV-lea al partidului, vizează și dezvoltarea și perfecționarea activității de învățămînt, concepută ca **obiectiv strategic** al acestui proces revoluționar și, în același timp, **ca o componentă** de bază și **condiție necesară** a progresului societății noastre socialiste. Magistrala expunere a secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu la Plenara C.C. al P.C.R. din iunie a.c., precum și proiectele documentelor pentru Congresul al XIV-lea, supuse dezbaterii întregului partid și popor, deschid o nouă etapă în dezvoltarea continuă a societății noastre, definind perspectivele de dezvoltare a învățămîntului și sarcini tot mai complexe pentru activitatea de formare a omului.

În consens cu afirmarea funcției sociale a învățămîntului, care își găsește expresia în stimularea procesului de dezvoltare economico-socială, în propulsarea progreselor științifico-tehnice, strategia de ansamblu a activității în acest domeniu vizează — ca orientare fundamentală — pregătirea și perfecționarea forței de muncă pentru toate sectoarele economico-sociale, formarea de competențe la nivelul exigențelor științei și tehnicii, ridicarea nivelului de cunoaștere a întregului popor. Pornind de la înțelegerea organizării științifice și a modernizării întregii activități pe baza celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii, în magistrala Expunere la Plenara lărgită a Comitetului Central al partidului din 24—25 octombrie a.c., tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, arăta că este necesar să se acționeze cu fermitate pentru „realizarea, în deceniul următor, a unui înalt nivel de pregătire a tineretului, a întregului popor, transformarea clasei muncitoare și țărănimii în clase cu un înalt nivel intelectual, de cultură". Caracterul de program al acestor obiective își găsește concretizarea în : hotărîrea de a se realiza, în continuare, dezvoltarea învățămîntului de toate gradele astfel încît să se asigure, în cincinalul următor, pregătirea a circa două milioane de persoane ; generalizarea învățămîntului de 12 ani ; extinderea și perfecționarea învățămîntului profesional, pentru a pregăti muncitori corespunzător cerințelor tehnicii contemporane ; dezvoltarea învățămîntului superior. Adăugînd la acestea, cerința cuprinderii în programe de perfecționare a peste 3,2 milioane de oameni ai muncii, anual, avem dimensiunile sociale ale activității de formare a omului în etapa imediat următoare.

Îndeplinirea sarcinilor tot mai complexe ce revin școlii, în perspectiva realizării obiectivelor amplului program de dezvoltare economică, socială și culturală a țării noastre, face necesară între altele, **intensificarea și îmbunătățirea activității de perfecționare a personalului didactic.** În ansamblul factorilor care acționează în desfășurarea activității de instrucție și educație, alături de un conținut modern și științific organizat, de adoptarea formelor de organizare, a metodelor și mijloacelor adecvate, gradul de pregătire a personalului didactic, măiestria pedagogică a acestuia au un rol important pentru nivelul rezultatelor obținute în pregătirea elevilor. Întreaga experiență școlară impune recunoașterea faptului că funcționalitatea celorlalte componente ale procesului didactic, cum sînt conținuturile, modalitățile de instruire, relațiile pedagogice promovate ș.a. este dependentă nu numai de calitățile lor intrinseci ci, în însemnată măsură, și de modul în care sînt utilizate și puse în valoare prin acțiunea educatorului. O anumită relație de dependență directă a factorilor proprii procesului de învățămînt legitimează interesul manifestat cu consecvență pentru pregătirea personalului didactic și anume : modul în care se desfășoară acest proces și nivelul rezultatelor obținute sînt în funcție de calitatea prestațiilor educatorului ; calitatea muncii pedagogului este hotărîtor condiționată de competența sa ; iar nivelul de competență, raportat la exigențele în continuă creștere ale activității de formare a tinerilor, este în măsură însemnată expresia eficienței acțiunii de formare și perfecționare a personalului didactic. Cu alte cuvinte, un randament ridicat al învățămîntului presupune o activitate realizată la un nivel de autentic profesionalism din partea educatorilor, iar aceasta se obține printr-o continuă formare, constînd într-o pregătire de bază temeinică, dezvoltată apoi și adusă sistematic în actualitate cu ajutorul multiplelor forme de perfecționare a pregătirii profesionale.

Tocmai în înțelegerea acestei relații își află originea preocuparea stăruitoare pentru îmbunătățirea continuă a activității de perfecționare a cadrelor didactice.

În lumina orientărilor și sarcinilor ce se desprind din documentele de partid privind activitatea de instrucție și educație, măsurile adoptate de Ministerul Educației și Învățămîntului în vederea creșterii eficienței activității de perfecționare vizează mai multe planuri ale acesteia.

Ele privesc, în primul rînd, **îmbunătățirea conținutului acesteia,** prin elaborarea unor noi programe pentru toate specialitățile, atît în vederea pregătirii de specialitate, cît și politico-ideologice și psihopedagogice. Realizate cu concursul catedrelor de specialitate ale instituțiilor de învățămînt superior și, respectiv, ale liceelor pedagogice, și pe baza datelor unor cercetări privind cunoașterea nevoilor de perfecționare ale cadrelor didactice, noile programe constituie instrumente de bază pentru creșterea eficienței acțiunilor de perfecționare. Principalele acțiuni în ameliorarea conținutului perfecționării privesc: a) asigurarea continuității de conținut a pregătirii inițiale, de bază, realizate în timpul studiilor și acțiunilor de perfecționare, în sensul că cele din urmă, fără să reproducă cursuri și probleme parcurse în anii de studii, sînt concepute din perspectiva funcției și obiectivelor perfecționării, prevăzînd aprofundarea și dezvoltarea unor teme actuale, de importanță majoră în domeniul specialității ; b) o mai deplină racordare la cerințele practicii școlare, punîndu-se accentul pe teme cu valoare operațională pentru treptele de învățămînt în care lucrează cursanții, care se regăsesc în conținutul programelor școlare. Din acest punct de vedere, programele de perfecționare vizează „formarea educatorilor pentru a deveni mai competenți pentru ceea ce au de făcut"; c) corelarea mai strînsă cu progresele științei și tehnicii contemporane, facilitînd însușirea și sistematizarea informației referitoare la cele mai noi date ale științei, care oferă profesorilor „deschideri" asupra principalelor direcții de dezvoltare a culturii contemporane. Din acest unghi, pregătirea în concordanță cu cerințele practicii școlare nu înseamnă numai însușirea a ceea ce este necesar pentru activitatea imediată, ci și o formare care creează premise ale creșterii continue a nivelului de competență a educatorului; d) în strînsă legătură cu direcția precedentă, accentuarea funcției de dezvoltare a spiritului creativ al educatorilor, de investigare și inovare a activității școlare. Se exprimă, în această opțiune, una din funcțiile definitorii ale actului de perfecționare, constînd în formarea capacităților care permit educatorilor să-și aducă contribuția la perfecționarea activității de instrucție și educație. „Să creăm, arăta secretarul general al partidului în Cuvîntarea la Plenara Consiliului Național al Oamenilor Muncii din luna iulie, a.c., specialiști în toate domeniile — ingineri, matematicieni, fizicieni, chimiști, agronomi, medici ș.a.m.d. — cu înalte cunoștințe, în stare să aplice în viață tot ceea ce a cucerit știința, dar și să ducă mai departe cunoașterea tehnico-științifică, să realizeze noi descoperiri".

În strînsă legătură cu conținutul programelor de perfecționare, măsurile adoptate vizează **obținerea unei mai puternice înriuriri a pregătirii teoretice dobîndite de educatori asupra conduitei didactice a acestora,** a stilului de învățămînt pe care îl promovează pentru creșterea eficienței activității școlare. Necesitatea acestei direcții de acțiune se întemeiază pe constatarea unui decalaj între progresul înregistrat în planul acumulărilor teoretice, mai ales al noilor orientări promovate de tehnologia didactică modernă, și maniera tradițională în care își desfășoară activitatea în sala de clasă o parte însemnată a educatorilor. Schimbările produse în conduita didactică a educatorilor, ca efect al acțiunilor de perfecționare, sînt relativ lente. Or, valoarea actului de perfecționare se exprimă, în ultimă instanță, prin schimbările pozitive pe care le determină în sistemul de lucru al pedagogilor. În acest sens, atît în conținutul acțiunilor de perfecționare, cît și în metodologia desfășurării acestora este necesar să fie dezvoltate activitățile demonstrative, practice, aplicative, dată fiind valoarea persuasivă a acestora și faptul că ele prezintă celor formați nu numai precepte, recomandări, norme, ci și „modele" de acțiune. Sînt încurajatoare efectele pozitive ale experienței unor facultăți și licee pedagogice de a realiza un număr restrîns de ore din totalul cursurilor, în timpul anului școlar, consacrîndu-le, în principal, realizării unor demonstrații practice. În scopul arătat, prin noua **Metodologie a activităților de perfecționare** a fost introdusă măsura efectuării inspecției speciale tuturor cadrelor didactice programate la cursurile de reciclare. Pe lîngă faptul că aceasta oferă posibilitatea verificării evoluției fiecărui educator în ceea ce privește stilul de învățămînt pe care îl promovează, prilejuiește și îndrumarea efectivă a acestuia. Totodată, prin faptul că toate formele de perfecționare realizate pe plan central (definitivare, reciclare, grade didactice) includ, în cadrul activităților, și inspecția specială, măsura amintită constituie și o modalitate de integrare a muncii de control și îndrumare cu activitatea de perfecționare.

Valoarea acțiunilor de perfecționare este condiționată și de **metodologia** folosită în desfășurarea acestora. Cîteva aspecte ale ei constituie obiective prioritare pentru creșterea eficienței acestei activități. Primul dintre ele privește necesitatea intensificării interesului cadrelor didactice pentru studiul individual sistematic, stimulării și sprijinirii acestuia de către conducerile unităților școlare și factorii de control și îndrumare. Lucrările elaborate și multiplicate de instituțiile de învățămînt superior și de licee pedagogice, publicațiile societăților științifice ale personalului didactic, culegerile de îndrumări metodice elaborate prin grija unor inspectorate școlare completează sursele principale de informare reprezentate de manuale, cursuri, tratate și alte lucrări de referință. Apreciem, însă, că este necesară o muncă mai atentă și susținută pentru difuzarea acestora, astfel încît să devină accesibile și cadrelor didactice care lucrează în unități aflate la distanțe mai mari de bibliotecile din centrele județene. Al doilea aspect privește conceperea cursurilor de perfecționare nu numai și nici măcar în primul rînd ca formă simplă de transmitere a unor informații (care pot fi însușite și pe alte căi), ci ca prilej de confruntare de opinii și modalități de lucru, de realizare a unor schimburi de experiență, de găsire a celor mai eficiente căi de creștere a calității procesului de învățămînt. Mai mult decît în oricare alte forme de instruire, acțiunile de perfecționare a adulților urmează să promoveze formele și metodele de lucru care stimulează la maximum intercomunicarea între cadrele didactice, fiecare fiind deschis către alții și respectiv față de experiența altora, precum și valorificarea experienței celor antrenați în această activitate.

Conf. univ. dr. ION T. RADU

TEMATICI pentru susținerea probei de specialitate, în vederea obținerii gradului I în învățămînt

Potrivit Metodologiei organizării și desfășurării activității de perfecționare a personalului didactic, **începînd din anul școlar 1989/1990, candidații înscriși pentru gradul I susțin și o probă scrisă de specialitate. În scopul orientării studiului individual al candidaților, Ministerul Educației și Învățămîntului a elaborat tematici orientative pentru toate specialitățile, pe care le publicăm în acest număr al revistei. Se menționează că bibliografiile pentru aceste teme sînt cele prevăzute în programele de perfecționare.**

Tematicile specialităților care nu sînt publicate pot fi consultate la secretariatele facultăților de profil ale universităților la care candidații susțin examenul.

Se menționează că pentru a oferi candidaților timpul necesar de pregătire în vederea susținerii probei, în acest an școlar examenul se va desfășura în vacanța de primăvară.

Examenul oral la „Probleme actuale ale construcției socialismului în Republica Socialistă România" se va desfășura în perioada stabilită prin „Metodologia activităților de perfecționare" (6—12 ianuarie 1990). Acest examen se susține potrivit programei din anul 1985, completate cu documentele Congresului al XIV-lea al Partidului Comunist Român.

LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ

A. LIMBA ROMÂNĂ

1. Fonologia : unitățile fonematice, descriere și clasificare ; ortografia și ortoepia.
2. Structura morfologică : părțile de vorbire, categoriile gramaticale; descriere și clasificare, mijloace de exprimare.
3. Sintaxa : unitățile sintactice — părțile de propoziție, sintagma, propoziția, fraza ; relațiile sintactice și mijloacele de exprimare ; funcțiile sintactice ; corespondența dintre unitățile sintactice.
4. Vocabularul. Structura semantică a cuvîntului — sens, semnificație, referent, sem, semem ; relații semantice : polisemie, omonimie, sinonimie, antonimie ; mijloace de îmbogățire a vocabularului: derivare, compunere, conversiune, împrumuturi, tipuri de calc.
5. Unitate și diversitate în structura limbii române : graiuri, dialecte, regionalisme, limbaje socio-profesionale : argouri, jargoane, geografia lingvistică, atlasele lingvistice românești.
6. Modalitățile de definire a stilurilor ; stilurile funcționale ale limbii literare — caracteristici generale ; limbajul poetic ; caracteristici stilistice fundamentale ale limbajului popular.
7. Evoluția istorică a limbii române ; caracterul romanic, latina populară ca bază, continuitatea ; elementul autohton, alte elemente.
8. Caracteristici principale ale limbii române vechi ; apariția și dezvoltarea scrisului.
9. Constituirea limbii române literare moderne ; contribuția și importanța diferitelor curente de opinie asupra formei culte a limbii naționale ; tendințele actuale ale dezvoltării acesteia.

B. LITERATURA ROMÂNĂ

ETAPE ȘI DIRECȚII ÎN ISTORIA LITERATURII ROMÂNE

1. Literatura populară. Teme și motive fundamentale. Reflectarea acestora în opera lui Mihai Eminescu și a lui Ion Creangă.
2. Umanismul românesc în secolele al XVII-lea și al XVIII-lea. Sensurile și implicațiile literare ale conceptului ; Miron Costin, Dimitrie Cantemir.
3. Iluminismul românesc. Izvoare și forme specifice de manifestare. Școala Ardeleană. Ion Budai-Deleanu.
4. Clasicism și romantism în literatura epocii pasoptiste. Forme literare caracteristice, Ion Heliade-Rădulescu, Grigore Alexandrescu, Costache Negruzzi, Vasile Alecsandri.
5. Maiorescu și „direcția nouă" în literatura română. Mihai Eminescu. Ion Creangă. Ion Luca Caragiale. Ioan Slavici.
6. Curente și orientări la sfîrșitul secolului al XIX-lea și în prima parte a secolului al XX-lea. Realism și naturalism. Simbolism. Sămănătorism. Poporanism. Nicolae Iorga. Garabet Ibrăileanu, ideea specificului național. Alexandru Macedonski. George Coșbuc. George Bacovia. Octavian Goga. Mihail Sadoveanu.
7. Tradiție și modernitate în literatura perioadei interbelice. Eugen Lovinescu și formele modernismului. Expresionismul. Curente de avangardă. Evoluția poeziei. Tudor Arghezi. Lucian Blaga, Ion Barbu *). Ion Pillat *). Aspecte ale dramaturgiei.
8. Formele romanului românesc în perioada interbelică. Teoria și critica romanului. Liviu Rebreanu. Hortensia Papadat-Bengescu*), Camil Petrescu. Garabet Ibrăileanu.

(Continuare în pag. a 5-a)

(Urmare din pag. a 4-a)

9. Evoluția literaturii române după 1944. Orientarea umanist-socialistă în literatură. Rolul Congresului al IX-lea al P.C.R. în dezvoltarea literaturii. Valorificarea moștenirii literare. Diversitatea stilurilor. Schimbarea structurilor epice. Evoluția romanului. Zaharia Stancu. Marin Preda. Forme noi de lirism. Mihai Beniuc. Nicolae Labiș. Nichita Stănescu. Marin Sorescu.

*) Autorii notați cu asterisc sînt exceptați pentru profesorii absolvenți ai institutului pedagogic.

MATEMATICĂ

1. Elemente de teoria mulțimilor. Mulțime, submulțime, reuniune și intersecție de mulțimi, produs cartezian. Funcții. Mulțimi cardinal echivalente și noțiunea de număr cardinal. Mulțimi numărabile și mulțimi nenumărabile.

2. Grup, subgrup, omomorfism și izomorfism de grupuri. Tabela Cayley a unui grup finit. Ordinul unui grup. Ordinul unui element într-un subgrup.

3. *) Relații de echivalență asociate unui subgrup într-un grup. Teorema lui Lagrange.

4. Grupuri de permutări. Ordinul grupului simetric Sn. Cicli și transpoziții. Descompunerea unei permutări în cicli și transpoziții. Signatura unei permutări. Grupul altern.

5. Inel, subinel, omomorfism și izomorfism de inele. Unitățile unui inel. Corp. Reguli de calcul într-un inel ; divizori ai lui zero, elemente nilpotente.

6. Inele de fracții ; corpul fracțiilor unui inel integru. Corpul numerelor raționale. Construcția corpului numerelor complexe.

7. Aritmetica în inelul numerelor întregi. Relația de divizibilitate ; noțiunile de divizor, multiplu, elemente asociate. Cel mai mare divizor comun și cel mai mic multiplu comun. Teorema împărțirii cu rest. Algoritmul lui Euclid. Teorema fundamentală a aritmeticii. Infinitatea numerelor prime.

8. Reprezentarea numerelor întregi în bază. Criterii de divizibilitate.

9. *) Noțiunea de ideal într-un inel. Inele factor. Idealele inelului numerelor întregi.

10. Congruențe în inelul numerelor întregi. Inelul claselor de resturi modulo m. Teorema chinezească a resturilor. Unitățile inelului claselor de resturi modulo m. Indicatorul lui Euler. Mica teoremă a lui Fermat și teorema lui Euler.

11. Inele de polinoame cu coeficienți într-un corp. Împărțirea cu rest a polinoamelor. Relația de divizibilitate în inelul polinoamelor. Algoritmul lui Euclid. Polinoame ireductibile. Descompunerea polinoamelor în produs de polinoame ireductibile.

12. Ecuații algebrice. Rădăcinile polinoamelor cu coeficienți într-un corp. Teorema lui Bezout. Numărul rădăcinilor unui polinom. Relațiile lui Viète. Rădăcinile raționale (complexe) ale unui polinom cu coeficienți întregi (reali). Polinoame ireductibile cu coeficienți reali.

13. *) Elemente algebrice și transcendente. Extinderi algebrice de corpuri. Corpuri algebric închise. Teorema fundamentală a algebrei.

14. Inele de matrice. Determinantul unei matrice. Rangul unei matrice. Matrice inversabile.

15. Spații vectoriale, subspații, aplicații liniare. Dependență și independență liniară. Bază a unui spațiu vectorial. Dimensiune. Matricea asociată unei aplicații liniare.

16. Sisteme de ecuații liniare. Spațiul soluțiilor unui sistem de ecuații liniare omogene. Teorema lui Cramer. Teoremele lui Kronecker-Capelli și Rouché.

17. Geometria euclidiană a planului fondată pe sistemul axiomatic prezentat în manualele școlare. Grupele de axiome și consecințele lor importante.

18. Geometria triunghiului, a cercului și a patrulaterului. Teorema lui Pitagora generalizată. Relația lui Stewart. Teorema lui Steiner. Teorema lui Pompeiu. Dreapta lui Euler. Teoremele lui Menelaus și Ceva și aplicațiile lor la rezolvarea problemelor de coliniaritate și concurență. Dreapta lui Gauss. Hexagonul lui Pascal. Relația lui Van Aubel. Teorema lui Desargues. Dreapta lui Simpson. Cercul lui Euler. Punctul lui Miquel. Teoremele lui Ptolemeu. Concurența bimedianelor într-un patrulater convex. Dreapta lui Newton.

19. Reprezentarea trigonometrică a numerelor complexe. Coordonate polare. Funcții trigonometrice. Aplicații ale trigonometriei în geometria euclidiană plană.

20. Poligoane. Ariile figurilor geometrice plane.

21. Locuri geometrice.

22. Construcții geometrice cu rigla și compasul.

23. Geometria euclidiană a spațiului prezentată pe baza axiomelor din manualele școlare. Poziții relative ale punctelor, dreptelor și planelor în spațiu. Paralelism și perpendicularitate în spațiu. Unghiul a două drepte, unghiul unei drepte cu un plan, unghiuri diedre.

24. Suprafețe poliedrale : tetraedrul, prisma, piramida, trunchiul de piramidă. Aria și volumul unor poliedre. Secțiuni în poliedre.

25. Suprafețe de rotație și corpuri rotunde. Cilindrul, conul, trunchiul de con, sfera.

26. *) Transformări geometrice în plan și în spațiu : translații, simetrii, rotații, omoteții, inversiuni. Aplicații la demonstrarea unor teoreme clasice și la rezolvarea de probleme (teorema lui Menelaus, dreapta lui Euler, cercul lui Euler, teoremele lui Ptolemeu, teorema lui Steiner, teorema lui Feuerbach).

27. *) Grupul izometriilor planului euclidian. Teorema fundamentală a geometriei euclidiene plane.

28. *) Grupul izometriilor spațiului euclidian.

29. *) Conice. Clasificarea afină și metrică a conicelor. Studiul conicelor pe ecuații reduse.

30. *) Mulțimea numerelor reale, definiția axiomatică, modelele lui Cantor și Dedekind. Reprezentarea numerelor reale într-o bază. Structura topologică a mulțimii numerelor reale, principiul lui Cantor, teorema Bolzano-Weierstrass, teorema Borel-Lebesgue. Dreapta reală încheiată, structura de ordine și structura topologică.

31. *) Șiruri de numere reale. Limită și convergență. Criterii de convergență pentru șiruri monotone, criterii de comparație, criteriul lui Cauchy. Subșiruri. Lema lui Cesàro. Serii de numere reale, criterii de convergență : criteriul comparației, criteriul rădăcinii, criteriul raportului.

32. *) Funcții reale de o variabilă reală. Limita unei funcții într-un punct. Funcții continue. Operații cu funcții continue. Proprietăți locale și globale ale funcțiilor continue. Continuitate uniformă.

33. *) Derivabilitate. Proprietăți ale funcțiilor derivabile. Teoremele lui Fermat, Rolle, Lagrange, Cauchy, l'Hospital. Aplicații ale derivatelor în studiul funcțiilor. Orice funcție derivată are proprietatea lui Darboux. Formula lui Taylor. Demonstrarea unor inegalități cu ajutorul metodelor analizei matematice.

34. *) Primitive. Proprietăți și reguli de calcul. Existența primitivelor funcțiilor continue.

35. *) Integrabilitate Riemann. Integrala Riemann. Criterii de integrabilitate : criteriul lui Darboux, criteriul lui Lebesgue. Integrabilitatea funcțiilor monotone și a funcțiilor continue. Metode de calcul ale primitivelor și integralelor. Formula Leibniz-Newton. Teoreme de medie pentru integrale.

36. *) Aplicații ale calculului integral în geometrie, mecanică și fizică prezentate în manualele școlare.

37. *) Ecuații diferențiale. Problema lui Cauchy. Ecuații diferențiale de ordinul întîi integrabile prin cuadraturi.

38. *) Elemente de combinatorică : principiul includerii și al excluderii. Aplicații la probleme de numărare.

39. *) Sisteme de calcul : structură și funcționare. Tipuri de sisteme de calcul. Sistemele de programare ale unui sistem de calcul. Elemente de structură a minicalculatoarelor și microcalculatoarelor.

40. *) Algoritmi : reprezentări ale algoritmilor (scheme logice). Algoritmi numerici prezentați în manualele școlare : algoritmul lui Euclid, schema lui Horner, rezolvarea sistemelor liniare prin metode iterative, operații cu matrice și polinoame.

41. *) Cîmp de probabilitate ; proprietăți. Cîmp finit de probabilitate. Scheme probabiliste.

*) Temele marcate cu asterisc sînt numai pentru profesorii absolvenți ai universității.

FIZICĂ

PENTRU PROFESORII ABSOLVENȚI AI UNIVERSITĂȚII

1. Noțiuni de mecanică analitică : Principiul lui Hamilton. Ecuațiile lui Lagrange. Funcția Lagrange pentru un punct material și pentru un sistem de puncte materiale. Funcția Hamilton și ecuațiile canonice de mișcare. Parantezele Poisson și teoreme de conservare (Teorema conservării energiei mecanice, Teorema conservării momentului cinetic total ; Teorema conservării impulsului). Aplicații ale formalismului Lagrange la problema celor două corpuri, mișcarea într-un cîmp central de forțe, mișcarea oscilatorie armonică, amortizată și întreținută.

2. Noțiuni de mecanică statistică : Colectiv statistic, noțiuni statistice fundamentale. Semnificația funcției de distribuție. Entropia și ponderea termodinamică. Interpretarea statistică a entropiei (formula Boltzmann). Distribuția Maxwell-Boltzmann. Deducerea formulei fundamentale a teoriei cinetico-moleculare. Valori medii și legea echipartiției energiei medii pe grade de libertate. Fenomene de transport în gaze : drumul liber mediu, viscozitatea gazelor, conductibilitatea termică a gazelor și difuzia gazelor.

3. Electromagnetism : Cîmpul electrostatic. Teorema lui Gauss. Energia cîmpului electric. Conservarea sarcinii electrice. Ecuația de continuitate. Calculul intensității și inducției cîmpului magnetic generat de curenți electrici staționali, utilizînd formula Biot-Savart-Laplace. Legea curentului electric total sub formă integrală și diferențială. Legea inducției electromagnetice sub formă integrală și diferențială. Autoinducția. Energia cîmpului magnetic. Ecuațiile Maxwell ale cîmpului electromagnetic. Energia cîmpului electromagnetic. Teorema Poynting. Potențiale electrodinamice.

4. Unde electromagnetice. Optică : Natura luminii. Generarea undelor electromagnetice de către sarcinile electrice punctiforme care se deplasează accelerat în vid și de către dipolul electric oscilant. Deducerea ecuațiilor de propagare a undelor electromagnetice în medii liniare, omogene și izotrope pe baza ecuațiilor lui Maxwell. Proprietățile undelor electromagnetice în medii dielectrice, intensitatea undei electromagnetice plane. Starea de polarizare a undelor electromagnetice. Polarizarea luminii prin reflexie și refracție — utilizînd formulele lui Fresnel. Dispersia și absorbția luminii. Aparate spectrale. Aplicații. Caracteristicile generale ale aparatelor spectrale. Holografia : metode de obținerea hologramei și reconstituirea undei obiect ; aplicații ale holografiei. Plasma descărcărilor electrice în gaze, tipuri de descărcări, aplicații.

5. Elemente de mecanică cuantică : Principiile mecanicii cuantice. Semnificația funcției de undă „psi". Relațiile de nedeterminare Heisenberg. Ecuația Schrödinger pentru o particulă cuantică. Aplicații pentru o microparticulă aflată într-o groapă de potențial, efectul tunel și oscilatorul armonic liniar. Operatorii impulsului, ai energiei totale și momentului cinetic orbital. Valorile proprii ale operatorului momentului cinetic orbital.

6. Elemente de fizica atomului : Studiul cuantic al atomilor hidrogenoizi. Momentul cinetic de spin. Momentul cinetic total. Momentul magnetic orbital și de spin. Momentul cinetic total al atomilor cu mai mulți electroni de valență. Momentul magnetic efectiv al atomului. Factorul Landé. Despicarea liniilor spectrale în cîmpuri magnetice exterioare. Efectul Zeeman. Emisia spontană. Emisia și absorbția stimulată. Coeficienții lui Einstein. Amplificarea și generarea undelor electromagnetice. Inversia de populație (efectul laser). Tipuri de laseri — aplicații. Spectre atomice. Spectre optice și spectre de radiații Roentgen — aplicații în știință și tehnică.

7. Noțiuni de fizica nucleului și a particulelor fundamentale : Fisiunea și fuziunea nucleară. Tipuri de reactori nucleari. Stadiul actual al realizărilor în domeniul utilizării fuziunii nucleare și perspectivele energeticii nucleare. Proprietățile particulelor elementare. Sistematica particulelor elementare. Interacțiunile fundamentale și legile de conservare în fizica particulelor elementare. Interacțiunile radiațiunilor nucleare cu substanța. Detectarea radiațiilor nucleare, dozimetrie și radioprotecție. Analiza prin activare. Rezonanța magnetică nucleară. Aplicații.

8. Noțiuni de fizica corpului solid : Tipuri de rețele cristaline, plane și direcții cristalografice. Cristale lichide. Aplicații. Spectrele energetice ale electronilor în cristale. Benzi energetice : metale, semiconductori, izolatori. Conductibilitatea electrică a semiconductorilor. Conductibilitatea electrică a metalelor. Supraconductibilitatea. Stadiul actual și perspectiva realizării supraconductorilor la temperaturi mari.

NOTĂ : Examenul susținut pe baza acestei programe, va urmări atît însușirea bazelor teoretice, cît și aplicarea acestor cunoștințe pentru rezolvarea de probleme.

PENTRU PROFESORII ABSOLVENȚI AI INSTITUTULUI PEDAGOGIC

1. Mecanica clasică. Principiile mecanicii clasice. Teoreme de conservare în mecanica clasică (impuls, energie, moment cinetic pentru un punct material și sisteme de puncte materiale). Mișcarea oscilatorie armonică, amortizată și întreținută. Rezonanța. Propagarea, interferența și difracția undelor elastice. Momentul forței. Echilibrul corpului sub acțiunea mai multor forțe. Mișcarea de rotație. Momentul de inerție. Ciocniri elastice și plastice.

2. Noțiuni de termodinamică. Postulatele și principiile termodinamicii. Aplicații. Calorimetrie. Teoria cinetico-moleculară a gazului ideal. Transformări simple ale gazului ideal. Transformări de fază. Fenomene superficiale.

3. Electromagnetism. Cîmpul electrostatic. Intensitatea și potențialul cîmpului electrostatic. Teorema lui Gauss, aplicații la calculul intensității cîmpului electric. Energia cîmpului electric. Curent electric continuu, mărimi caracteristice. Circuite de curent electric continuu. Cîmpul magnetic generat de curentul electric continuu. Interacția conductorilor parcurși de curent electric continuu. Forța Lorentz. Metoda de determinare a sarcinii specifice pentru purtători de sarcină electrică. Aplicații. Inducția electromagnetică. Autoinducția. Energia cîmpului magnetic. Generarea tensiunii electromotoare alternative. Circuitele de curent alternativ. Puterea în curent alternativ. Oscilații și unde electromagnetice. Analogii mecanice ale circuitelor electrice oscilante.

4. Optica. Natura electromagnetică a luminii. Proprietăți. Polarizarea, interferența și difracția luminii. Optică geometrică. Deducerea legilor reflexiei și refracției pe baza principiului drumului minim (Principiul lui Fermat). Dioptri sferici, lentile și oglinzi. Dispersia și absorbția luminii. Prisma optică. Aparate spectrale cu prismă. Plasma descărcărilor luminiscente.

5. Noțiuni de teoria relativității restrînse. Bazele experimentale ale teoriei relativității restrînse. Postulatele lui Eienstein. Transformările Lorentz. Consecințe.

6. Originile fizicii cuantice și fizica atomului. Radiația termică. Ipoteza lui Planck. Legea lui Planck. Aplicații. Efectul fotoelectric. Efectul Compton. Seriile spectrale ale atomilor de hidrogen. Teoria lui Bohr. Dualismul undă-corpuscul. Spinul electronului. Atomi cu mai mulți electorni de valență. Modelul vectorial al momentului total. Spectre atomice. Spectre optice și de radiații X. Aplicații industriale. Proprietățile radiației laser. Tipuri de laseri. Holografia — principii și aplicații.

7. Elemente de fizica nucleului. Dezintegrări radioactive. Reacții nucleare. Legi de conservare. Fisiunea și fuziunea nucleară. Tipuri de reactori nucleari. Perspectivele energeticii nucleare. Interacțiile radiațiilor nucleare cu substanța. Detectarea radiațiilor nucleare. Acceleratori de particule. Utilizarea izotopilor radioactivi.

8. Elemente de fizica solidului. Clasificarea corpurilor solide după structura cristalină. Tipuri de legături în cristale. Benzi energetice în cristale : metale, semiconductori, dielectrici. Conductibilitatea electrică a semiconductorilor. Interpretarea microscopică a conductibilității electrice a metalelor. Supraconductibilitatea.

NOTĂ : Examenul susținut pe baza acestei programe va urmări atît însușirea bazelor teoretice, cît și aplicarea acestor cunoștințe pentru rezolvarea de probleme.

CHIMIE

A. PENTRU PROFESORII ABSOLVENȚI AI UNIVERSITĂȚII

1. Fenomenul chimic — formă specifică de mișcare a materiei și legitățile sale. Interdependența fenomenelor chimice cu fenomenele fizice și biologice.

2. Reprezentările mecanic-cuantice ale structurii atomice și moleculare.

3. Sistemul periodic al elementelor chimice — expresie specifică a legilor dialecticii.

4. Legătura chimică. Tipuri de legături chimice, cauze, consecințe ale acestora. Polarizarea și polarizabilitatea legăturilor chimice ; consecințe. Legături conjugate (delocalizare) ; consecințe.

5. Structura compușilor anorganici și organici. Izomerie. Metode moderne de stabilire a structurii.

6. Stereochimia compușilor chimici. Configurația și conformația moleculelor. Chiralitate.

7. Proprietățile fizice (inclusiv proprietățile electrice-magnetice și optice) ale substanțelor, ca reflectare a structurii acestora.

8. Reactivitatea chimică a substanțelor. Aspecte termodinamice și cinetice ale reacțiilor chimice.

9. Transferul de proton și echilibre acido-bazice.

10. Fenomenul catalizei ; cataliză omogenă, cataliză eterogenă. Procese catalitice industriale.

11. Reflectarea legii periodicității în proprietățile compușilor anorganici. Compararea, pe grupele sistemului periodic, a metodelor de obținere și a proprietăților fizice și chimice ale elementelor.

12. Principalele clase de compuși anorganici : oxizi, hidruri, acizi, baze, săruri ; structura, sinteza și proprietățile acestora. Combinații complexe — structură, izomerie, factori care afectează stabilitatea lor.

13. Hidrocarburile ca materie primă pentru sinteze de compuși organici. Clase de hidrocarburi, metode de obținere și fabricare, proprietăți fizico-chimice și utilizări.

14. Compuși organici cu funcțiuni simple ; grupa funcțională — factor determinant al proprietăților fizico-chimice ale acestora.

15. Compuși organici cu importanță fiziologică : grăsimi, aminoacizi și proteine, zaharuri, vitamine, hormoni (structură, proprietăți, metabolisme).

16. Compuși macromoleculari de sinteză : clasificare, structură, reacții de obținere, proprietăți, utilizări.

17. Tipuri fundamentale de mecanisme ale reacțiilor compușilor organici.

18. Industria chimică — sector de bază al economiei naționale. Procese industriale, valorificarea superioară a diferitelor materii prime.

B. PENTRU PROFESORII ABSOLVENȚI AI INSTITUTULUI PEDAGOGIC

1. Fenomenul chimic — formă specifică de mișcare a materiei și legitățile sale. Interdependența fenomenelor chimice cu fenomenele fizice și biologice.

2. Sistemul periodic al elementelor chimice — expresie specifică a legilor dialecticii.

3. Tipuri de legături chimice : natura legăturii, consecințe ale acesteia pentru proprietățile fizice și chimice ale substanțelor.

4. Relații între locul în sistemul periodic, structura atomică și proprietățile fizico-chimice ale elementelor chimice. Studiul sistematic al elementelor chimice (răspîndire, obținere, proprietăți fizice și chimice).

5. Teoria structurii compușilor anorganici și organici ; izomerie. Metode moderne de stabilire a structurii chimice. Stereochimia compușilor organici (configurația și conformația moleculelor, chiralitate).

6. Aspecte termodinamice și cinetice ale reacțiilor chimice.

7. Transferul de proton și echilibre acido-bazice.

8. Fenomenul catalizei ; cataliză omogenă, cataliză eterogenă. Procese catalitice industriale.

9. Principalele clase de compuși anorganici : oxizi, hidruri, acizi, baze, săruri ; structura, sinteza, proprietățile și utilizările acestora.

10. Principalele clase de compuși organici (hidrocarburi, compuși organici cu funcțiuni simple). Structura, metode de preparare și fabricare, proprietăți fizice și chimice, utilizări.

11. Compuși naturali cu importanță fiziologică : grăsimi, aminoacizi și proteine, zaharuri (structură, proprietăți, metabolisme).

12. Compuși macromoleculari : structură, obținere, proprietăți, utilizări.

13. Industria chimică, sector de bază al

(Continuare în pag. a 6-a)

(Urmare din pag. a 5-a)

economiei naționale. Procese industriale, valorificarea superioară a diferitelor materii prime.

BIOLOGIE

A. PENTRU PROFESORII ABSOLVENȚI AI UNIVERSITĂȚII

Organizarea celulară a lumii vii. Ultrastructura celulei procariote și eucariote. Ultrastructura celulei de tip procariot. Ultrastructura celulei vegetale. Ultrastructura celulei animale.

Virusurile. Conceptul de virus. Modelul general de structura. Particularitățile constituenților virali.

Fotosinteza. Mecanismul procesului. Importanța fotosintezei în natură și pentru economie. Surselе de fitomasă, utilizarea fitomasei în scopuri energetice și pentru producerea de proteine neconvenționale.

Structura și funcțiile sistemului nervos în seria animala, inclusiv la om. La nevertebrate, la cordate. Structura și funcțiile măduvei spinării la om. Structura și funcțiile emisferelor cerebrale. Sistemul nervos vegetativ.

Structura și funcțiile glandelor endocrine la om. Structura și funcțiile tiroidei la om. Structura și funcțiile hipofizei la om. Sistemul hipotalamo-hipofizar : structură și funcție.

Baza materială a credității, variabilității și evoluției viețuitoarelor. Acizii nucleici și rolul lor genetic. Mutațiile și mecanismul lor molecular. Recombinarea genetică intra și intercromozomială. Conversia genică. Ereditatea la om. Bazele genetice ale evoluției biologice. Teoria neutralistă a evoluției. Gradualism și saltaționism.

Progrese actuale în biologie. Biotehnologii microbiene cu aplicații în medicină, agricultură, industria petroliferă, extragerea metalelor neferoase. **Ingineria genetică :** sinteza artificială și transferul interspecific al genelor, transferul genelor fixatoare de azot, hibridarea celulară, haploidia prin androgeneză.

Protecția mediului înconjurător. Structura și funcțiile ecosistemelor naturale, a agroecosistemelor și a ecosistemelor antropizate. Rezervații naturale ; specii ocrotite. Conservarea, protecția și exploatarea rațională a resurselor naturale. Poluarea și degradarea mediului ambiant ; metode de combatere. Legislația din R.S.R. privind protecția mediului înconjurător.

Evoluționismul. Dovezi ale evoluției viețuitoarelor. Unitatea și diversitatea lumii vii. Teoria clasică darvinistă a evoluției. Teoria sintetică a evoluției. Originea și evoluția omului. Aportul savanților români în dezvoltarea teoriei evoluționiste.

Legi și teorii ale științelor biologice. Legile mendeliene ale eredității. Teoria cromozomială a eredității. Selecția naturală, lege a sistemelor populaționale. Legea biogenetică fundamentată de Miller-Haeckel etc. Contribuții ale oamenilor de știință români.

B. PENTRU PROFESORII ABSOLVENȚI AI INSTITUTULUI PEDAGOGIC

Bazele fiziologice ale producției vegetale. Bazele fiziologice ale irigației și necesitatea aplicării unei irigații raționale pentru obținerea unor recolte mari, conform cerințelor noii revoluții agrare. Importanța dirijării regimului de nutriție minerală a plantelor pentru obținerea unor recolte mari și de calitate. Importanța cunoașterii relațiilor dintre fotosinteză și recoltă pentru obținera unor producții vegetale mari, conform cerințelor noii revoluții agrare.

Evoluția lumii vii. Evoluția regnului vegetal. Originea și evoluția algelor ; dovezi morfo-anatomice și biochimice. Dovezi morfo-anatomice și paleontologice în originea și evoluția plantelor cu corm. **Evoluția regnului animal.** Principalele salturi filogenetice în evoluția protozoarelor și metazoarelor nevertebrate, importanța structurilor morfologice și a larvelor. Principalele etape în evoluția vertebratelor ; trecerea de la mediul acvatic la mediul terestru. Date noi privind originea omului.

Sistemele circulator și respirator la om. Reguli de igienă privind evitarea factorilor de risc.

Organizarea sistemică a lumii vii. Nivelele de organizare ale lumii vii. Independența sistemelor biologice de diferite niveluri de organizare.

Principalele sarcini ale biologiei privind creșterea producției agricole în cadrul noii revoluții agrare. Măsuri privind folosirea rațională a îngrășămintelor. Măsuri privind creșterea producției la principalele plante de cultură și horticole. Particularități ale procesului de creștere la unele specii de animale (porcine, iepuri de casă, păsări) pentru sporirea producției de carne.

Protecția mediului înconjurător. Structura și funcțiile ecosistemelor naturale, antropizate și agroecosistemele. Rezervații naturale, specii ocrotite. Conservarea, protecția și exploatarea rațională a resurselor naturale. Poluarea și degradarea mediului ambiant ; metode de combatere. Legislația din R.S.R. privind protecția mediului înconjurător

Protecția plantelor. Bolile cerealelor și combaterea lor în sistem irigat în vederea obținerii de producții record. Bolile plantelor horticole și combaterea lor în sistem irigat. Combaterea integrată a dăunătorilor cerealelor. Legea privind protecția plantelor cultivate și a pădurilor și regimul pesticidelor (nov. 1982).

Evoluționismul. Dovezi ale evoluției viețuitoarelor. Unitatea și diversitatea lumii vii. Teoria clasică darvinistă a evoluției. Teoria sintetică a evoluției. Evoluția și mediul. Originea și evoluția omului.

GEOGRAFIE

A. PENTRU PROFESORII ABSOLVENȚI AI UNIVERSITĂȚII

1. Dezvoltarea contemporană a geografiei românești. Concepte sistemice de abordare. Analiza și integrarea teritorială. Orientări în metodologia cunoașterii și a cercetării geografice. Hărți geografice generale și speciale. Publicații geografice de specialitate. Manifestări geografice.

2. Geosistemul, sociogeosistemul, peisajul geografic, relația om-natură, obiectul geografiei conceput ca sistem material, formă, limite, dimensiuni, morfologie, structură, integralitate, autoreglare, echilibru dinamic, diferențieri spațiale.

3. Peisajul geografic : definire, componenți naturali și antropici, tipuri de peisaj, evoluție, echilibre și dezechilibre.

4. Teoria tectonicii globale în geografie ; expansiunea fundului oceanic, deriva continentelor, plăcile, limitele dintre plăci, mișcările lor, subducția ; aplicații la România.

5. Principiile cercetării geografice : integrarea, repartiția spațială, cauzalitatea, evoluționismul, regionalismul, principiul generalizării și abstractizării, principiul ecologic, sociologic, antropic.

6. Metodele cercetării geografice : dialectică, inductivă, deductivă, a analizei și sintezei, cartografică, comparativă, istorică, experimentală, a modelării, statistico-matematică etc.

7. Procedee de cercetare geografică: observația, descrierea, repartizarea geografică, evidența statistică, ancheta geografică, prelucrarea informației geografice, clasificarea geografică, regionarea geografică.

8. Regionarea geografică : principii, metode, tipologie, conținut, scop, limite, scara taxonomică ; tipuri de regionări.

9. Conținutul hărților geografice cu caracter practic : harta regionării proceselor de modelare actuală, de risc, a potențialului hidrologic, hărți micro și topoclimatice, a dinamicii învelișului vegetal, hărți geografice utilizate în modernizarea așezărilor și în sistematizarea teritoriului, hărțile structurii și dinamicii populației, a repartiției industriei în profil teritorial, a dinamicii, și a utilizării terenurilor.

10 Procese de degradare a terenurilor : tipuri și forme, metode și mijloace de observare și cartare, prognoza evoluției în condiții naturale și de intervenție antropică. Măsuri de prevenire, combatere și de redare a terenurilor în circuitul economic.

11. Studiul bazinelor hidrografice mici : componente morfometrice, hidrologice și antropice și dinamica lor ; parametrii de apreciere a potențialului natural și valorificarea economică.

12. Structura fizico-geografică a teritoriului României. Proporționalitatea și dispoziția unităților teritoriale. Elemente coordonatoare. Diversificări biopedoclimatice. Specificul resurselor de ape. Utilizarea terenurilor. Calitatea mediului.

13. Organizarea administrativ-teritorială a României și importanța sa. Evoluția în timp. Criterii de delimitare a unităților. Dezvoltarea economico-socială a județelor, municipiilor, orașelor și comunelor. Preocupări și studii geografice asupra acestor unități.

14. Modificări în evoluția geografiei populației și așezărilor umane. Preocupări contemporane. Schimbări în evoluția, structura și repartizarea geografică a populației. Tipologia sistemelor de așezări urbane și rurale ; poziția geografică și evoluția rețelei de orașe pe teritoriul Republicii Socialiste România ; gruparea așezărilor rurale după mărimea demografică ; repartiția geografică a orașelor și satelor pe marile unități fizico-geografice ; tipologia funcțională a așezărilor urbane și rurale. Probleme actuale de geografie urbană și rurală.

15. Harta economică a Republicii Socialiste România în etapa actuală de dezvoltare. Mutații în geografia industriei. Caracteristici economico-geografice. Geografia ramurilor industriale prioritare. Conceptul dezvoltării în profil teritorial; tipuri de concentrare teritorială a industriei. Tipologia peisajului agrogeografic. Profilul agricol al marilor regiuni fizico-geografice. Programul național de amenajare și conservare a fondului forestier. Structura și repartiția fondului funciar al Republicii Socialiste România. Geografia transporturilor și comunicațiilor în perioada actuală ; direcții și obiective principale. Potențialul turistic al României și valorificarea sa. Regionarea turistică, criterii, particularități, principalele regiuni turistice, modificări în fluxurile turistice. Preocupări actuale în organizarea și modernizarea localităților și sistematizarea teritoriului din Republica Socialistă România. Calitatea mediului înconjurător și protecția acestuia.

16. Profil geografic complex: Munții Făgăraș — Subcarpații Getici — Piemontul Getic — Valea Dunării. Corelații geografice. Centre și axe de polarizare a activității economice. Unități agrogeografice caracteristice. Valorificarea actuală și de perspectivă.

17. Valea Dunării (inclusiv Delta). Parametrii geografici, caracteristici. Mutații în peisaj. Prognoze geografice.

18. Subcarpații : geneză, elemente definitorii. Peisaje antropice caracteristice. Stadiul cercetării acestora.

19. Corelații geografice în Carpați. Rolul reliefului. Etajarea biopedoclimatică și resursele funciare.

20. Cîmpiile din Republica Socialistă România. Diversificări teritoriale. Resurse de sol și subsol. Rețeaua de așezări. Elemente de favorabilitate și utilizare a terenurilor.

21. Model de analiză geografică complexă — podișurile României. Componente caracteristice. Ierarhizarea unităților și subunităților. Dinamica peisajului.

22. Zonalitatea latitudinală și etajarea altitudinală cu exemplificări la zonele afectate de ghețarii actuali. Repartiție. Influențe în peisaj.

23. Peisajul deșerturilor. Evoluția actuală. Exemplificări la Africa, Australia, Asia și America.

24. Geografia contemporană a populației, a habitatului urban și rural pe Glob. Aspecte actuale ale dinamicii populației pe Glob ; mutații în geografia populației la nivel de continente, țări și regiuni geografice. Elemente de prognoză a populației în perspectiva anului 2000 și a primelor decenii ale mileniului al treilea.

25. Urbanizarea pe Glob. Evoluția populației urbane și a marilor orașe. Tendințe ale evoluției orașelor în teritoriu; marile concentrări urbane pe Glob și cauzele care le condiționează. Urbanizarea și calitatea mediului înconjurător.

26. Industria petrolului și a gazelor naturale pe Glob. Repartiție. Rezerve. Producție. Importanța și evoluția în balanța energetică mondială.

27. Marile sisteme hidrografice și hidroenergia pe Glob. Potențial hidroenergetic. Repartiție. Clasificări.

28. Industria energiei nucleare. Materii prime. Centralele atomoelectrice. Participare la producția energiei electrice pe țări.

29. Peisajul forestier mondial. Repartiția pădurilor pe Glob. Impactul activității antropice. Valorificare.

30. Analiza cantitativă și modelarea în geografie ; metode și tehnici de măsurare și prelucrare a datelor și informațiilor geografice (selecție, standardizare, corelații); analiza structural-sistemică (relații de determinare, structuri de bază, funcționalitate, sistem) ; modele de diagnoză și prognoză a realității geografice.

B. PENTRU PROFESORII ABSOLVENȚI AI INSTITUTULUI PEDAGOGIC

1. Dezvoltarea contemporană a geografiei românești. Concepte sistemice de abordare. Analiza și integrarea teritorială. Orientări în metodologia cunoașterii și a cercetării geografice. Hărți geografice generale și speciale. Publicații geografice de specialitate. Manifestări geografice.

2. Obiectul de predare și obiectul de cercetare al geografiei; Terra și sistemul solar, structura pămîntului, oceane și continente, geografia țărilor ; suprafața terestră ca obiect de studiu al geografiei ; geosferele și interferența lor, mediul geografic, regiunile geografice, landșaft, peisaj ,relația om-natură, geosistemul, geosociosistemul. Legile geografice : zonalitate, etajare, regionalism ș.a.

3. Teoria tectonicii globale în geografie; structura scoarței terestre (plăci, mezoplăci, microplăci), elemente structurale, expansiunea fundului oceanic, deriva continentelor, subducția, fenomene asociate.

4. Metodele cercetării geografice : analiza, sinteza, comparația, experimentul, modele geografice ; metodele cartografice.

5. Procedeele de cercetare geografică : observația, prezentarea grafică, ancheta geografică, prelucrarea informației, descrierea, clasificarea geografică, regionarea geografică.

6. Conținutul și metodica întocmirii hărților geografice: baza topografică, conținutul în funcție de obiectul disciplinei geografice (elemente de relief, climă etc.), metode de reprezentare (areale, lineare, simboluri, hașuri, fond colorat etc.), tipuri de hărți după conținut (morfologice, economice etc.), după gradul de generalizare (generale, speciale), după scară, după scop (didactice, practice etc.).

7. Aplicarea metodei comparației în predarea geografiei țărilor sau a unor regiuni geografice.

8. Orizontul local ; elemente componente, importanța lui pentru predarea geografiei.

9. Metodologia studierii reliefului fluviatil și a degradărilor de teren.

10. Metodologia studierii topo și microclimatelor unei unități.

11. Metodologia studierii unui bazin hidrografic și lacustru.

12. Metodologia studierii unui oraș, a unei comune, sau a unui sistem de așezări.

13. Metodologia studierii geografiei industriei, dintr-o așezare, unitate geografică, sau a unei ramuri industriale.

14. Metodologia studierii geografiei agriculturii într-o unitate geografică, sau a unei ramuri agricole.

15. Cîmpia Română. Caracterizare geografică complexă. Elemente și corelații geografice. Potențial natural și social-economic. Subunități teritoriale.

16. Podișul Dobrogei. Caracterizare geografică complexă. Elemente și corelații geografice. Potențial natural și social-economic. Subunități teritoriale.

17. Depresiunea colinară a Transilvaniei. Caracterizare geografică complexă. Elemente și corelații geografice. Potențial natural și social-economic. Subunități teritoriale.

18. Carpații Orientali — Grupa Nordică. Caracterizare geografică complexă. Elemente și corelații geografice. Potențial natural și social-economic. Subunități teritoriale.

19. Carpații Meridionali — Grupa Parîng. Caracterizare geografică complexă. Elemente și corelații geografice. Potențial natural și social-economic. Subunități teritoriale.

20. Munții Banatului. Caracterizare geografică complexă. Elemente și corelații geografice. Potențial natural și social-economic. Subunități teritoriale.

21. Munții Apuseni. Caracterizare geografică complexă. Elemente și corelații geografice. Potențial natural și social-economic. Subunități teritoriale.

22. Valea Dunării și Delta Dunării. Caracterizare geografică complexă. Elemente și corelații geografice. Potențial natural și social-economic. Subunități teritoriale.

23. Caracterizare geografică complexă a Japoniei, Franței, R.P. Chineză și a R.P. Bulgariei.

LIMBA ȘI LITERATURA ENGLEZĂ

A. LIMBA ENGLEZĂ

Morfologie. Analiza cuvintelor complexe (cuvinte și morfeme; reguli de derivare; reguli de compunere ; conversiunea ; procedee minore de formare a cuvintelor). Categoria timpului și aspectului (valorile timpurilor indicativului ; interpretarea mărcii de perfect (have+ en) ; interpretarea mărcii de progresiv (be+ ing). Categoria modului (distincția indicativ-subjonctiv) ; imperativul ; verbele modale.

Sintaxa propoziției și a frazei. Proprietăți formale și semantice ale propozițiilor **declarative** (afirmative și negative) și **interogative.** Funcții și relații sintactice în propoziție și frază ; proprietăți formale și semantice ale subiectului (inclusiv **it** și **there**), numelui predicativ, complementul direct, indirect și prepozițional. Aspecte contrastive. Sistemul complementării : ierarhia tipurilor de propoziții completive și distribuția fiecărui tip (completiva introdusă de **that**, interogativa indirectă, completiva cu infinitiv, completiva cu **gerund**.

Semantică (sincronică/diacronică). Teorii ale sensului **(meaning)** ; sens **(sense)** și referință ; semantica cuvintului și semantica propoziției (interdependențe). Relații lexicale (sinonimie, antonimie/complementaritate, hiponimie etc.). Teoria timpului semantic : aspecte contrastive în engleză și română.

B. LITERATURĂ ENGLEZĂ ȘI AMERICANĂ

Romanul modernist. Transformarea structurii romanului, modificarea [illegible]deelor și funcțiilor narative tradiționale (Henry James, James Joyce, V. Woolf, W. Faulkner). Mutații și restructurări în romanul englez și american contemporan (William Golding, John Fowles, Kurt Vonnegut). Modificări operate de modernism în structura și limbajul poeziei (Ezra Pound, T.S. Eliot). Viziune și expresie în poezia engleză și americană postmodernă (Ph. Larkin, Robert Lowell)). Familia ca microcosm al societății în operele dramatice anglo-americane postbelice (John Osborne, Arthur Miller).

LIMBA ȘI LITERATURA FRANCEZĂ

A. LIMBA FRANCEZĂ

1. Categoriile de timp, mod, persoană în perspectiva teoriei enunțării.

2. Structura frazei nucleare simple și comolexe în perspectivă contrastivă ; realizatorii funcțiilor sintactice de „subiect" și „obiect" în limbile franceză și română ; structura frazei posesive în limbile franceză și română ; exprimarea raporturilor logico-semantice de cauză — efect, concesie și condiție în franceză și în română. Dificultăți de achiziție.

3. Principalele tipuri de frază în perspectivă pragmalingvistică : modalități de enunț / enunțare / mesaj — convergențe și divergențe între limbile română și franceză ; teoria actelor de limbaj (acte directe / indirecte) și fraza de tip asertiv, interogativ, imperativ, exclamativ.

4. Rolul contextului sintagmatic și situațional în formarea sensului enunțului : conținut explicit / conținut implicit ; sens convențional și sens nonconvențional (conversațional). *)

B. LITERATURĂ FRANCEZĂ

Reevaluări critice ale istoriei literaturii franceze. 1. Teorii ale romanului și evoluția formelor narative (corpus de studiu : Rabelais, Diderot, Rousseau, Balzac, Flaubert, Zola, Proust, Sartre, Camus, Céline, Robbe-Grillet. M. Yourcenar, M. Duras). 2. Poezia în căutarea propriei esențe ; poetici explicite, poetici implicite (corpus de studii : Hugo, Baudelaire, Rimbaud, Mallarmé, Valéry, Apollinaire, Breton, Aragon, Eluard, Ponge). 3. Doctrine dramatice și evoluția formelor teatrale (corpus de studiu : Corneille, Racine, Molière, Artaud, Ionesco, Genet, Adamov). 4. Direcții în istoria, teoria și critica literară (corpus de studiu : Sainte-Beuve, Taine, Bachelard, Barthes, Genette). *)

*) Capitolele notate cu asterisc sînt exceptate pentru profesorii absolvenți ai institutului pedagogic.

LIMBA ȘI LITERATURA GERMANĂ

A. LIMBA GERMANĂ

1. Analiza contrastivă a fenomenelor de limbă (teorie, metodă, scop). Relația dintre gramatica contrastivă și predare (se vor da exemple din cadrul procesului de predare-învățare a limbii germane în școala noastră).
2. Forme de existență a limbii germane contemporane.
3. Structura formativă a unităților lexicale în limba germană. Relația dintre formă și conținut la nivel lexical. Coordonate ale analizei semantice.
4. Structuri fundamentale ale propoziției germane. Valența verbului.

(Continuare în pag. a 7-a)

(Urmare din pag. a 6-a)

5. Abordarea pragmatică a fenomenelor lingvistice în teorie și legătura cu didactica.

B. LITERATURA ȘI CIVILIZAȚIA GERMANĂ

1. Teatrul german între naturalism și expresionism : G. Hauptmann, H. v. Hofmannsthal, A. Schnitzler, G. Kaiser, E. Barlach. *)
2. Evoluția dramaturgiei germane din anii Republicii de la Weimar pînă azi: B. Brecht, C. Zuckmayer, Fr. Wolf, Ö.v. Horvath, Fr. Dürrenmatt, M. Frisch, Heinar Kipphardt, R. Hochhuth, P. Handke, M. Walser, P. Hacks, Heiner Müller, U. Plenzdorf.
3. Problematica romanului german de la 1900—1933 : H. Mann, Th. Mann, H. Hesse, R. Musil, F. Kafka, E.M. Remarque, H. Fallada, A. Zweig.
4. Războiul, militarismul și fascismul german oglindit în proza scriitorilor din exil și în cea a generației postbelice : H. Mann, Th. Mann, B. Apitz, D. Noll, H. Kant, W. Borchert, H. Böll, W. Koeppen, G. Grass, S. Lenz, M. Walser, G.de Bruyn, J. Bobrowski, Christa Wolf.
5. Poezia germană postbelică (tendințe și problematica) în R.D.G., R.F.G., Austria și Elveția : B. Brecht, J.R. Becher, J. Bobrowski, P. Huchel, S. Kirsch, V. Braun, G. Kunert, G. Eich, K. Krolow, G. Grass, G. Benn, R.D. Brinkmann, E. Langgäser, H.M. Enzensberger, E. Fried, I. Bachmann, P. Celan, E. Jandl, H.C. Artmann.

*) Autorii notați cu asterisc sînt exceptați pentru profesorii absolvenți ai institutului pedagogic.

LIMBA ȘI LITERATURA RUSĂ

A. LIMBA RUSĂ

Metode și procedee moderne de analiză a sensului cuvîntului. Cuvinte și locuțiuni frazeologice echivalente/nonechivalente în planul conținutului și sau al expresiei în limbile rusă și română. Limbajele de specialitate, particularitățile lor lexico-semantice, derivaționale, morfosintactice. Sistemul cazual al substantivului în plan paradigmatic și sintagmatic. Raportul dintre valoare, funcțiune și formă în cadrul adjectivelor lungi și scurte. Statutul morfologic al diverselor specii de pronume. Aspectul verbal și modalitățile acțiunii. Verbe de mișcare uni- și pluridirecționale și posibilitățile de a le echivala în limba română. Conceptul de schemă structurală (bază predicativă) a propoziției. Propoziții cu construcții spațiale, temporale, cauzale, finale. Segmentarea actuală a propoziției. Realizarea jonctiunii în frază. Clasificarea frazelor formate prin subordonare. Hipotaxă și parataxă în sintaxa frazei. Evoluții și deplasări în domeniul normelor lin.bii ruse literare.

B. LITERATURA RUSĂ ȘI SOVIETICĂ

Dezvoltarea formelor poetice în literatura rusă din secolul al XIX-lea, diversitatea genului liric și ipostazele poemului : A.S. Pușkin, M.I. Lermontov, F.I. Tiutcev, N.A. Nekrasov. Diversitatea genurilor lirice și epice în poezia rusă din epoca sovietică : V.V. Maiakovski, A.A. Blok, S.A. Esenin, Anna Ahmatova, B.L. Pasternak, E. Evtușenko, A. Voznesenski, N. Rubțov ș.a.

Dezvoltarea formelor narative în literatura rusă din secolul al XIX-lea, specii și modalități de creație : A.S. Pușkin, M.I. Lermontov, N.V. Gogol, I.S. Turgheniev, F.M. Dostoievski, L.N. Tolstoi, A.P. Cehov. Diversitatea structurilor narative din punct de vedere tematic, tipologic, stilistic în proza sovietică : M. Gorki, M.A. Șolohov, A.N. Tolstoi, M.A. Bulgakov, L.M. Leonov, V.M. Șukșin, V.G. Rasputin, Cinghiz Aitmatov ș.a.

Evoluția speciilor dramatice în literatura rusă și sovietică : A.N. Ostrovski, A.P. Cehov, M. Gorki, M.A. Bulgakov, A.N. Arbuzov, A.V. Vampilov ș.a.

MUZICĂ

Pentru profesorii absolvenți ai Conservatorului și ai institutului pedagogic

I. MUZICĂ VOCALĂ

Culturi muzicale naționale în secolul XX

Particularități stilistice specifice fiecărei culturi naționale, cu evidențierea limbajelor muzicale individuale definitorii pentru fiecare personalitate reprezentativă.

1. **Cultura muzicală națională română :** George Enescu și generația sa : Mihail Jora, Marțian Negrea, Dimitrie Cuclin, Mihail Andricu ș.a.
2. **Cultura muzicală națională rusă și sovietică**
Alexandr Skriabin, Serghei Prokofiev, Dmitri Șostakovici, Igor Stravinski, Aram Haciaturian.
3. **Cultura muzicală națională cehoslovacă**
Leoš Janácek
4. **Cultura muzicală națională poloneză**
Carol Szymanowski
5. **Cultura muzicală națională spaniolă**
Manuel de Falla
6. **Cultura muzicală națională ungară**
Bela Bartok
7. **Cultura muzicală națională finlandeză**
Jean Sibelius

Genuri muzicale abordate : simfonia, concertul instrumental, cvartetul de coarde, sonata instrumentală, opera și baletul. Analiza lucrărilor reprezentative sub aspectul morfologic și sintactic.

II. MUZICĂ INSTRUMENTALĂ

Tehnica instrumentală modernă și direcțiile sale de dezvoltare

Instrumente de coarde

1. Coordonatele tehnicii instrumentale
2. Raportul între sunet și deprinderile instrumentale
3. Tehnica superioară a sonorității
4. Elemente de expresie instrumentală și evoluția lor
5. Parametrii tehnico-expresivi în cîntatul instrumental
6. Sistematica mișcărilor instrumentale
7. Caracteristici ale școlii românești de instrumente de coarde.

Instrumente de suflat și percuție

1. Aspecte funcționale ale instrumentelor de suflat și percuție moderne — factori de dezvoltare superioară a expresiei muzicale
2. Probleme fundamentale ale formării sonorității și mijloacelor de expresie
3. Trăsături definitorii ale școlii românești contemporane de instrumente de suflat și percuție
4. Bazele științifice ale studiului și interpretării repertoriului clasic și contemporan
5. Creația muzicală romantică și dezvoltarea tehnicii de expresie la instrumentele de suflat și percuție
6. Virtuozitatea și valențele interpretative în lucrările pentru instrumente de suflat și percuție din creația muzicală modernă
7. Elemente estetice și structurale ale muzicii pentru instrumente de suflat din epoca barocului.

Pian

1. Tehnologia pianului și evoluția sa ca știință
2. Ramurile tehnicii pianistice și corelațiile lor
3. Tușeul pianistic
4. Relația dintre deprinderile instrumentale și caracteristicile expresive ale pianului
5. Probleme de bază ale tehnicii pianistice de degete
6. Probleme de bază ale tehnicii pianistice de brat
7. Aportul școlii muzicale românești în dezvoltarea tehnologiei pianistice moderne.

III. CANTO

Tehnica modernă a cîntului și direcțiile sale de dezvoltare

1. Problemele respirației : tipuri, antrenament, moduri de utilizare
2. Emisiunea vocală și problemele ei. Principalele dificultăți și defecte ; căile de înlăturare a acestora
3. Omogenizarea vocii, egalizarea registrelor, obținerea supleției vocale
4. Rolul dicțiunii în cînt și unele aspecte ale problemei (vocalism, consonantism, articulație, pronunție)
5. Interpretarea vocală și mijloace de realizare a acesteia
6. Mijloacele audio-vizuale, rolul lor în perfecționarea și modernizarea cîntului, moduri de utilizare a acestora
7. Mișcarea scenică, factor de expresie în actul teatral

DESEN—EDUCAȚIE ARTISTICĂ PLASTICĂ

Pentru profesorii absolvenți ai institutului de arte plastice și ai institutului pedagogic

1. Conținutul teoretic și practic al activităților de educație artistică-plastică școlară, parte componentă a procesului de pregătire multilaterală a elevilor.
— Integrarea conținutului în contextul obiectivelor generale ale procesului instructiv-educativ.
— Contribuția educației artistice-plastice la pregătirea multilaterală a elevilor.
2. Educarea elevilor în spiritul dragostei față de patrie, partid și popor, în cadrul activităților artistice-plastice școlare.
— Diversitatea formelor de organizare a activităților artistice-plastice în acest scop.
— Compoziția artistică-plastică cu subiect, formă concretă de dezvoltare la elevi a reprezentărilor și noțiunilor despre patrie, partid și popor.
3. Aportul educației artistice-plastice școlare la realizarea educației materialist-științifice a elevilor.
— Însușirea cunoștințelor și formarea la elevi a priceperilor și deprinderilor de a folosi elementele de limbaj și mijloacele de expresie artistico-plastice în reprezentările vizuale.
— Studiul structurilor naturii și transformării lor în structuri artistice-plastice, cale directă prin care elevii pătrund universul materiei.
4. Contribuția activităților artistice-plastice școlare la sensibilizarea elevilor pentru frumosul din artă, natură și societate.
5. Formarea gîndirii artistice-plastice a elevilor, a viziunii lor spațiale în cadrul orelor de desen și de educație artistică-plastică școlară.
6. Desenul — educația artistică plastică școlară și creativitatea.
— Interacțiunea proceselor psihice în actul creării de către elevi a formelor artistice (estetice).
— Creativitatea și procesele psihice.
— Creativitatea și personalitatea.
7. Desenul artistic, modalitate de bază a însușirii cunoștințelor și formării la elevi a priceperilor și deprinderilor de a se exprima artistic-plastic.
— Forme ale studiului desenului artistic.
— Relația desenului cu alte forme de exprimare în domeniul artelor plastice.
8. Punctul, ca element de limbaj artistic-plastic (concept, ipostaze, posibilități de expresie).
9. Linia, ca element de limbaj artistic-plastic (concept, ipostaze, posibilități de expresie, semnificații).
10. Forma, ca element de limbaj artistic-plastic (concept, ipostaze, infățișări și semnificații ale formelor, posibilități de expresie).
11. Valoarea și culoarea, ca elemente de limbaj artistic-plastic (conceptul de valoare, de culoare, cercul cromatic, steaua culorilor).
12. Legile fundamentale ale culorilor (amestecul fizic, suprapunerea, juxtapunerea, efecte expresive obținute prin aplicarea acestor legi).
13. Contrastele cromatice.
— Conceptul despre fiecare din cele 7 contraste de culoare.
— Efectele expresive ale fiecărui contrast în parte.
14. Gamele cromatice (clasificare, efectele expresive ale gamelor de culoare).
15. Contrastul ca mijloc de expresie artistică plastică.
— Contrastele formelor.
— Contrastele cromatice.
— Posibilitățile expresive ale contrastului în artele vizuale.
16. Ritmul ca mijloc de expresie artistică-plastică
— Elemente componente ale ritmului plastic.
— Forța expresivă a ritmului plastic.
17. Compoziția ca factor primordial al artelor plastice și artele decorative.
— Legile de bază ale compoziției ; alte legi, principii și cerințe ale compoziției.
— Structuri compoziționale.
18. Momente importante din istoria poporului nostru, oglindite în arta plastică românească din a doua jumătate a secolului al XIX-lea.
19. Marile înfăptuiri ale poporului nostru, sub conducerea Partidului Comunist Român, oglindite în creația celor mai de seamă artiști plastici contemporani din țara noastră (pictură, sculptură, artă monumentală, artă decorativă).
20. Formele estetice.
— Forme naturale, artizanale, industriale, artistice.
— Posibilități de cunoaștere, studiere și creare a lor cu elevii.
21. Arta populară românească, izvor de inspirație în creația elevilor, în cadrul activităților artistice-plastice școlare.
— Valorificarea artizanatului autentic local.
— Combaterea Kitschului.
— Organizarea de colecții, micromuzee, rezultat al cercetărilor întreprinse, pe plan local, împreună cu elevii.

EDUCAȚIE FIZICĂ

1. Creșterea rolului educației fizice și sportului în educația tinerilor în spiritul normelor eticii și echității socialiste, al patriotismului revoluționar.
2. Importanța socială a „Daciadei" — largă manifestare sportivă națională, organizată din inițiativa secretarului general al Partidului Comunist Român, tovarășul Nicolae Ceaușescu.
— Rolul „Daciadei", privind cuprinderea tineretului și maselor largi de oameni ai muncii în practicarea sistematică a exercițiilor fizice.
— Contribuția „Daciadei" la pregătirea pentru muncă și viață a cetățenilor patriei noastre.
— Contribuția „Daciadei" la educarea maselor largi de tineri și oameni ai muncii, în spiritul politicii P.C.R.
— Integrarea manifestărilor sportive cu cele cultural-artistice organizate în cadrul „Cîntării României", în vederea sporirii valențelor educative ale acestora.
3. Creșterea rolului educației fizice și sportului în pregătirea pentru muncă și viață a tinerei generații, cerință fundamentală prefigurată în documentele de partid și de stat.
— Obiective și modalități concrete de realizare a acestora.
4. Contribuția educației fizice și sportului la întărirea sănătății, vigorii și dezvoltării fizice armonioase a națiunii noastre.
— Conceptele de dezvoltare fizică armonioasă și de condiție fizică.
— Modalități de realizare a acestora în educația fizică și sportul școlar.
5. Perfecționarea capacității motrice — obiectiv fundamental al educației fizice și sportului școlar.
— Conceptul și componentele capacității motrice.
— Locul și importanța calităților motrice ; optimizarea capacității motrice. Priorități metodologice privind abordarea acestora în lecțiile de educație fizică (antrenament sportiv).
6. Concepția secretarului general al Partidului Comunist Român, tovarășul Nicolae Ceaușescu, privind rolul și importanța sportului contemporan.
7. Structura și caracteristicile sportului contemporan.
8. Orientări metodologice privind creșterea eficienței procesului instructiv-educativ desfășurat în domeniul educației fizice (antrenament sportiv).
— Obiectivele prioritare ale educației fizice și sportului.
— Modernizarea metodelor de instruire și educare în vederea optimizării procesului instructiv-educativ.
9. Modalități de perfecționare a lecției de educație fizică.
10. Importanța metodologică a evaluării în educație fizică (antrenament sportiv).
11. Forța, viteza, rezistența, îndemînarea — calități motrice, componente de bază ale capacității motrice.
— Factorii care le condiționează și formele de manifestare.
— Orientări metodologice actuale privitoare la dezvoltarea lor în lecția de educație fizică (antrenament sportiv).
12. Importanța supleței și mobilității în perfecționarea capacității motrice.
— Factori determinanți, forme de manifestare.
— Orientări metodologice actuale privind dezvoltarea supleței — mobilității în lecția de educație fizică (antrenament sportiv).

ÎNVĂȚĂTORI

LIMBA ROMÂNĂ ȘI LITERATURA PENTRU COPII

I. LIMBA ROMÂNĂ

1. Limbă și stil

Originea și dezvoltarea limbii române. Limba națională, literară, populară și limba operelor literare. Cadrul istoric și geografic. Unitatea limbii române. Dialecte și graiuri.

2. Scriere, ortografie, punctuație.

Principii și norme ortografice. Semne de punctuație și ortografie ; cazuri de folosire a acestora. Abrevierile ; abrevierile care funcționează numai în limba scrisă (abrevierile de cuvinte și de formule uzuale ; abrevierile titlurilor și profesiilor, punctelor cardinale și unităților de măsură) ; abrevierile care funcționează și în limba nescrisă. Organizarea activității didactice pentru formarea deprinderilor de punctuație și de ortografie în ciclul primar (structuri de lecții, tipuri de exerciții ortografice și de punctuație).

3. Fonetica

Structura fonetică a limbii române. Clasificarea fonemelor. Raportul dintre accent și intonație. Valori expresive ale sunetelor.

Concordanța dintre ortografie și ortoepie. Scrierea și pronunțarea vocalelor. Scrierea și pronunțarea vocalelor în hiat. Scrierea și pronunțarea diftongilor și triftongilor. Scrierea și pronunțarea consoanelor. Scrierea și pronunțarea vocalelor și consoanelor duble. Despărțirea cuvintelor în silabe.

Discordanța dintre ortografie și ortoepie.

Predarea noțiunilor de fonetică în clasele I—IV.

4. Vocabularul

Structura vocabularului. Sensul propriu și sensul figurat al cuvintelor. Sensul fundamental și sensul secundar. Monosemie și polisemie. Sinonime, omonime, antonime și paronime. Pleonasmul. Tautologia. Structura morfologică a cuvintelor. Mijloace de îmbogățire a vocabularului. Forme de activitate și modalități de dezvoltare a vocabularului elevilor din clasele primare.

5. Morfologia

Părțile de vorbire. Părțile de vorbire flexibile și neflexibile.

Substantivul. Definiție. Felul substantivelor. Numărul substantivelor. Genul substantivelor. Declinarea substantivelor. Schimbarea valorii gramaticale a substantivului. Valorile stilistice ale substantivului.

Articolul. Definiție. Clasificare.

Ortoepia și ortografia substantivelor și articolelor.

Particularități metodice ale predării-învățării substantivului în clasele primare.

Adjectivul. Definiție. Felul adjectivului. Cazurile adjectivului. Gradele de comparație. Funcțiile sintactice ale adjectivului. Valori stilistice ale adjectivului. Ortografia adjectivelor. Metodologia predării-învățării adjectivului în clasele I—IV.

Pronumele. Definiție.

Pronumele personal. Declinarea pronumelui personal. Ortografia pronumelor personale neaccentuate.

Pronumele reflexiv. Ortografia pronumelor reflexive neaccentuate.

Pronumele și adjectivul pronominal de întărire. Acordul adjectivului pronominal de întărire.

Pronumele și adjectivul posesiv.

Pronumele demonstrativ și adjectivul pronominal demonstrativ. Ortografia, ortoepia și acordul pronumelor și al adjectivelor demonstrative.

Pronumele relativ și adjectivul pronominal relativ. Folosirea corectă a pronumelui relativ „care" la acuzativ și dativ. Acordul pronumelui relativ „care" la genitiv.

Pronumele interogativ și adjectivul pronominal interogativ. Acordul adjectivului interogativ „care" la genitiv. Ortografia pronumelui „ce", cînd formează silabă cu alt cuvînt.

Pronumele nehotărît și adjectivul pronominal nehotărît.

Pronumele negativ și adjectivul pronominal negativ.

Funcțiile sintactice ale pronumelui.

Aspecte metodologice ale predării-învățării pronumelui personal în clasele III—IV.

Numeralul. Definiție. Felul numeralelor. Ortoepia și ortografia numeralelor. Funcțiile sintactice.

Verbul. Definiție. Verbe auxiliare. Verbe copulative. Verbe predicative. Locuțiuni și expresii verbale. Categoriile gramaticale ale verbului. Flexiunea verbului. Funcțiile sintactice ale verbului. Valorile stilistice ale verbului. Ortografia unor verbe. Metodologia predării-învățării verbului în ciclul primar.

Folosirea cunoștințelor de gramatică pentru conștientizarea scrierii corecte a unor ortograme în clasele I—IV.

(Continuare în pag. a 8-a)

(Urmare din pag. a 7-a)

Adverbul. Definiție. Felurile adverbelor. Locuțiuni adverbiale. Gradele de comparație ale adverbelor. Ortografierea unor adverbe și locuțiuni adverbiale. Schimbarea valorii gramaticale a adverbelor. Funcțiile sintactice ale adverbului.

Prepoziția. Definiție. Locuțiuni prepoziționale. Ortografierea unor locuțiuni prepoziționale.

Conjuncția. Definiție. Locuțiuni conjuncționale. Conjuncții și locuțiuni conjuncționale coordonatoare și subordonatoare. Ortografierea unor conjuncții și locuțiuni conjuncționale.

Interjecția. Felurile interjecțiilor. Funcția sintactică a interjecției. Punctuația interjecției.

6. Sintaxa

Unitățile sintaxei. Obiectul sintaxei. Raporturile sintactice: coordonarea și subordonarea. Mijloace de exprimare a raporturilor sintactice.

Propoziția. Fraza

Propoziția simplă și propoziția dezvoltată. Propoziția afirmativă și propoziția negativă. Propoziții enunțiative, exclamative, interogative. Topica propoziției. Punctuația. Aspecte metodologice privind studiul propoziției în clasele I—IV.

Propoziția principală și propoziția secundară. Propoziția regentă și propoziția subordonată. Coordonarea și subordonarea. Rolul elementelor de relație.

Părțile de propoziție. Felul propozițiilor.

a) **Subiectul și propoziția subordonată subiectivă**

Subiectul multiplu, subînțeles, inclus. Propoziția fără subiect. Exprimarea subiectului.

Propoziția subordonată subiectivă. Părțile de vorbire care introduc propozițiile subiective. Părțile de vorbire prin care sînt exprimate predicatele regente.

Topica și punctuația subiectului și a propoziției subordonate subiective.

b. **Predicatul și propoziția subordonată predicativă**

Felurile predicatului. Părțile de vorbire prin care pot fi exprimate predicatul și numele predicativ. Acordul predicatului cu subiectul. Valoarea stilistică a numelui predicativ.

Propoziția subordonată predicativă. Părțile de vorbire care introduc propoziția predicativă.

Topica și punctuația predicatului și a propoziției subordonate predicative.

c. **Atributul și propoziția subordonată atributivă**

Felurile atributului. Părțile de vorbire prin care pot fi exprimate atributele. Acordul atributului. Topica și punctuația. Valoarea stilistică a atributului.

Propoziția subordonată atributivă. Părțile de vorbire prin care se introduce. Topica și punctuația.

d. **Complementele necircumstanțiale și propozițiile subordonate necircumstanțiale**

Părțile de vorbire prin care pot fi exprimate complementele necircumstanțiale. Părțile de vorbire prin care se introduc propozițiile subordonate necircumstanțiale. Topica și punctuația.

e. **Complementele circumstanțiale și propozițiile subordonate necircumstanțiale** (de loc, de timp, de mod de cauză, de scop, condiționale, concesive, consecutive)

Părțile de vorbire prin care pot fi exprimate complementele circumstanțiale. Valoarea stilistică a complementului circumstanțial de mod. Părțile de vorbire prin care se introduc propozițiile subordonate circumstanțiale. Topica și punctuația.

f. **Analiza propoziției**

g. **Analiza frazei.**

II. LITERATURA PENTRU COPII

Este valabilă programa integrală pentru examenul în vederea obținerii gradului didactic II.

EDUCATOARE

LIMBA ROMÂNĂ ȘI LITERATURA PENTRU COPII

I. LIMBA ROMÂNĂ

Limba, cel mai important mijloc de comunicare între oameni. Raportul dintre limbă și limbaj. Funcțiile limbii. Ramificațiile teritoriale (limbă, dialect, grai) și sociale (vocabularul profesional, elemente de jargon și de argou. Limba națională. Limba literară. Limba populară. Stilurile limbii literare.

Fonetica limbii române cu accent pe:

Principii ale scrierii fonetice. Sunete, foneme, litere, alfabet, ortoepie și ortografie.

Fonemele limbii române. Unitățile fonetice. Accentul și intonația.

Expresivitatea sunetelor. Pauzele din timpul vorbirii. Silaba.

Despărțirea cuvintelor în silabe.

Familiarizarea copiilor cu propoziția, cu cuvîntul, silaba și sunetul, prin exerciții fonetice și jocuri didactice.

Modalități de depistare și corectare a defectelor de pronunție la preșcolari.

Noțiuni de vocabular

Structura vocabularului.

Sensul propriu și figurat al cuvîntului.

Mijloace de îmbogățire a vocabularului. Monosemie și polisemie.

Omonime. Sinonime. Antonime. Paronime. Pleonasmul.

Modalități de îmbogățire, precizare și activizare a vocabularului la preșcolari. Îmbogățirea vocabularului. Resursele stilistice ale vocabularului. Implicații ortografice și stilistice.

Aspecte ale evaluării dezvoltării cantitative și calitative a vocabularului.

Morfosintaxa. Substantivul și articolul.

Exerciții privind modalitățile specifice de indicare a funcțiilor unor cazuri (dativul cu prepoziția „la" în construcții curente din limbajul vorbit).

Formele de vocativ ale substantivelor comune și proprii.

Folosirea corectă a formelor cu articol posesiv (genitival).

Funcțiile sintactice ale substantivului.

Adjectivul.

Felul adjectivelor. Ortografierea. Gradele de comparație.

Funcții sintactice și stilistice.

Pronumele. Felul pronumelor.

Pronumele și adjectivele pronominale.

Cazuri. Funcții sintactice. Ortografierea

Numeralul. Felul numeralului.

Valoarea adjectivală, substantivală, adverbială. Funcții sintactice.

Verbul.

Categoriile gramaticale ale verbului. Locuțiuni verbale.

Funcțiile sintactice și stilistice ale verbelor și locuțiunilor verbale. Ortografierea verbului.

Adverbe și locuțiuni adverbiale. Funcții sintactice.

Prepoziția și locuțiunea prepozițională.

Conjuncția. Locuțiuni conjuncționale.

Interjecția. Locuțiuni interjecționale. Funcții sintactice.

Implicații stilistice și ortografice.

Sintaxa propoziției și a frazei.

Propoziția. Clasificarea propoziției, Fraza. Raporturi în cadrul frazei (coordonare și subordonare).

Părțile principale și secundare ale propoziției.

Subiectul. Subiectiva. Acordul dintre predicat și subiect.

Predicatul. Predicativa.

Atributul. Atributiva.

Complemente necircumstanțiale și subordonatele corespunzătoare lor.

Complementul circumstanțial (de loc, timp, mod, cauză, scop, concesiv și consecutiv).

Aspecte ortografice, de punctuație, de acord și stilistice.

II. LITERATURA PENTRU COPII

Este valabilă programa integrală pentru examenul în vederea obținerii gradului didactic II.

În perspectiva dezvoltării și modernizării agriculturii

Sarcinile ce revin școlii în înfăptuirea politicii partidului de ridicare la noi cote calitative a întregului proces de pregătire și perfecționare a forței de muncă, pe măsura exigențelor mereu sporite ale societății românești, sînt amplu potențate în Proiectul Programului-Directivă și Tezele pentru Congresul al XIV-lea al partidului. Totodată, aprecierile formulate de tovarășul Nicolae Ceaușescu, conducătorul partidului și statului nostru în magistrala Expunere la recenta Plenară lărgită a C.C. al P.C.R., alcătuiesc un amplu program de perfecționare și dezvoltare multilaterală a învățămîntului românesc, de creștere a eficienței sale, printr-o strînsă conlucrare cu știința și practica social-politică din patria noastră.

Așa cum se sublinia în cuvîntarea tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu, la Plenara Consiliului Național al Științei și Învățămîntului, „este necesar să se accentueze integrarea învățămîntului cu cercetarea științifică și producția, orientînd mai ferm formarea specialiștilor în concordanță cu cerințele prioritare, prezente și de perspectivă ale dezvoltării economico-sociale a țării". Integrarea învățămîntului cu cercetarea și producția deschide largi posibilități de valorificare a bazei materiale a învățămîntului, de conectare a conținutului acestuia la uriașele descoperiri ale revoluției științifice și tehnice contemporane, astfel încît școala își sporește necontenit rolul său social de ridicare a nivelului de pregătire al întregului popor, își amplifică aria de cuprindere, prin generalizarea învățămîntului de 12 ani, își adaptează structurile proprii la exigențele societății moderne.

Răspunzînd cerințelor actuale ale dezvoltării social-economice a patriei noastre, întregul colectiv didactic al Liceului Agroindustrial din Alexandria este pe deplin angajat în asigurarea unor cunoștințe temeinice ale viitoarelor cadre necesare înfăptuirii obiectivelor și sarcinilor impuse de noua revoluție agrară, de promovarea pe scară largă a progresului tehnic și introducerea noilor cuceriri științifice în domeniul agriculturii. În acest scop, o primă direcție de acțiune pe care o urmărim cu consecvență este perfecționarea pregătirii în meserie a elevilor, sarcină de mare importanță în formarea unor specialiști care să răspundă cerințelor actuale și de perspectivă, nevoilor agriculturii noastre socialiste, aflată în plin proces de modernizare și dezvoltare. Îndeplinirea acestei importante cerințe a impus, pe de o parte, modernizarea bazei materiale de instruire și producție a liceului, apropierea acestuia, ca nivel de dotare, din punct de vedere tehnologic, de cea din unitățile agrozootehnice. Pe de altă parte, urmărim să integrăm cît mai deplin activitatea viitorilor zootehniști, veterinari, agronomi și horticultori în munca C.A.P.-urilor și I.A.S.-urilor din zona în care lucrăm și, în mod deosebit, a I.A.S. Alexandria, unitate cu care cooperează în primul rînd liceul nostru. La Ferma didactică a liceului, fermă în care se cultivă principalele specii și soiuri de plante și se cresc, în sistem industrial, rasele de animale pe care elevii le studiază la discipline de specialitate, se adaugă șapte cabinete și laboratoare, atelierul mecanic, poligonul de conducere a tractorului, parcul de mașini și tractoare, cabinetul de cercetare și clinica veterinară. Materialul didactic existent oferă condiții deosebite pentru asigurarea accesibilității cunoștințelor, formarea priceperilor și deprinderilor specifice la disciplinele tehnice și tehnologice.

Ca și în alte licee de profil, întreaga activitate de pregătire în meserie se desfășoară și în liceul nostru, sub directa îndrumare a comisiei de pregătire în meserie, din care face parte atît conducerea Întreprinderii Agricole de Stat Alexandria cît și conducerea liceului. Proiectarea și organizarea acestei activități se realizează în mod unitar pe baza planului de învățămînt, a programelor școlare și a planurilor de producție din unitățile agricole și Ferma didactică a liceului.

O parte din orele de pregătire în specialitate se desfășoară în ferma didactică a liceului care este organizată pe principiul autofinanțării și care oferă microclimatul producției pentru activitatea de instruire tehnologică și practică. Definitivarea pregătirii în meserie se realizează în marea producție, în fermele I.A.S. Alexandria, în Complexul de Creștere a Animalelor din raza C.U.A.S.C.-ului, Abatorul din municipiul Alexandria și Clinica Veterinară din comuna Nanov. Paralel cu însușirea tainelor meseriilor în care pregătim elevii, urmărim și participarea efectivă a acestora la realizarea indicatorilor de plan, la ferma didactică și la I.A.S. Alexandria.

Buna pregătire a elevilor a fost probată în acest an de nivelul de producție înregistrat, la culturile la ale căror rezultate ei și-au adus contribuția, participînd la toate lucrările de întreținere, de la semănat și pînă la recoltare. Printre aceste culturi, se numără și cele 100 de ha. de sfeclă de zahăr preluate, de la unitatea coordonatoare, cultură la care s-a aplicat întreaga gamă de lucrări mecanice și manuale. Cu multă pasiune și cu efort acești tineri viitori agronomi au întreținut culturi în care s-a realizat o producție evaluată la 132 tone la ha. Rezultatele obținute în acest an în ferma didactică a liceului — 8 000 kg la ha la orz boabe, 25 t la ha la cartofi timpurii, 3 000 kg la ha la mazăre, 40 t la ha la masă verde, 30 t la ha la legume, 9 tone la ha. la porumb boabe și 3 500 l lapte pe cap de vită furajată, ilustrează preocuparea colectivului de specialiști de a-i învăța pe elevi cum pot să obțină producție la nivelul cerințelor noii revoluții agrare. Îndeplinirea obiectivelor înscrise în planul de producție al școlii, corelat cu cel al I.A.S. Alexandria, s-a realizat paralel cu pregătirea teoretică prin obiectele de cultură generală și tehnologică. Că lucrurile se petrec astfel o demonstrează rezultatele obținute de elevii noștri în competițiile profesionale și științifice.

De o atenție deosebită se bucură în liceul nostru și activitatea de cercetare științifică. Dintre temele care figurează în planul de cercetări științifice al școlii putem aminti: studiul comportării unei colecții de soluri de soia create la Institutul Agronomic „N. Bălcescu" din București, în condițiile fermei didactice a liceului, studiul comportării unei colecții de 40 de hibrizi de porumb din Ferma „Pionier", în condițiile fermei didactice a liceului, influența unui sortiment de ierbicide folosit la cultura cartofului timpuriu, influența microclimatului asupra creșterii puilor de carne, verificarea și stabilirea densității optime de cultivare a hibridului de cîmp „Fundulea 420" etc. Un mare număr de elevi este antrenat în elaborarea unor teme de cercetare cu eficiență în producție, o parte dintre ele fiind susținute ca lucrări practice de bacalaureat.

Avînd drept ghid în activitatea noastră sarcinile ce ne revin din indicațiile tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al partidului, care jalonează direcțiile de acțiune în pregătirea multilaterală a întregului tineret și trecerea la o nouă calitate în învățămînt, colectivul didactic din liceul nostru este ferm hotărît să-și intensifice activitatea, pe linia asigurării unei cît mai bune pregătiri a forței de muncă necesară agriculturii moderne a patriei noastre.

Prof. NICULINA MILITARU
directoarea Liceului Agroindustrial din Alexandria

Cultivarea la elevi a spiritului de economie

Un eveniment tradițional, deosebit de important în ansamblul activităților actuale de cultivare a spiritului de economie în rîndurile populației și de afirmare a virtuților gospodărești ale cetățenilor patriei noastre, l-a constituit organizarea „Săptămînii economiei" în perioada 25—31 octombrie, care s-a încheiat la 31 octombrie, cu „Ziua mondială a economiei". Aflată la cea de-a XXXIII-a ediție, manifestarea din acest an s-a desfășurat sub genericul „125 de ani de existență a Casei de Economii și Consemnațiuni", care se sărbătoresc în acest an. Cea de-a doua zi a „Săptămînii economiei" — 26 octombrie — a fost dedicată „Zilei elevului econom", zi care este întîmpinată de fiecare dată de micii prieteni ai economiei prin organizarea în școli, la casele pionierilor și șoimilor patriei, a unor acțiuni instructiv-educative pe tema economiei: concursuri dotate cu premii, vizite la unitățile C.E.C., lecturi cu tematică adecvată din lucrările editate de Casa de Economii și Consemnațiuni și destinate elevilor, simpozioane. De asemenea, în colaborare cu Ministerul Educației și Învățămîntului, cu organizațiile de tineret și pionieri și cu toți ceilalți factori educaționali, Casa de Economii și Consemnațiuni organizează, în rîndurile copiilor și tineretului, acțiuni specifice, proprii vîrstei și preocupărilor lor, pentru a le forma și stimula spiritul de economie, ordine și disciplină.

Valorificînd o veche și frumoasă tradiție a școlii românești privind cultivarea spiritului de economie la elevi, cele peste 233 de case de economii școlare au în evidențele lor 66.744 de librete pentru elevi, cu un sold al depunerilor de 1,8 milioane lei. La acțiunea de înființare a acestor „nuclee", de formare și dezvoltare la elevi a spiritului de economie și la cea de consolidare a celor existente, o contribuție importantă au adus-o inspectoratele școlare și conducerile colective ale unităților de învățămînt. Cu sprijinul acestora și al organizațiilor U.T.C. și de pionieri, unitățile C.E.C. au desfășurat în școli și grădinițe de copii, în acest an, aproape 13.000 de acțiuni educative. Menționăm că, la depunerile C.E.C. ale tineretului, urmărim permanent valoarea educativă a acestora. Ca urmare a unei strînse colaborări cu școlile și cu organizațiile de tineret și copii, Casa de Economii și Consemnațiuni va desfășura pe parcursul întregului an o amplă activitate educativă, utilizînd multiple mijloace de informare specifice vîrstei școlare și preșcolare, venind cu soluții practice de aplicare a spiritului de economie: instrumente de economisire specifice, stimulente constînd în premii, ca răsplată binemeritată a spiritului de economie al copiilor, dotare de către C.E.C. cu diferite obiecte utile în activitatea școlară, care creează, în același timp, un spirit de emulație în rîndul micilor prieteni ai economiei, de chibzuință, de cumpătare.

MARIA CHIRIȚĂ
director în Centrala Casei de Economii și Consemnațiuni

O frumoasă tradiție

Și în această toamnă, la sfîrșitul lunii octombrie, la Ploiești s-a desfășurat întîlnirea conducerii Inspectoratului Școlar Județean cu cele mai tinere cadre didactice — proaspeții absolvenți ai institutelor de învățămînt superior și ai Liceului Pedagogic din localitate, care și-au început, în acest an școlar, activitatea de profesori și învățători în unități de învățămînt ale județului.

Devenită o frumoasă tradiție, această reuniune a însemnat pentru tinerele cadre didactice un emoționant moment de reconfirmare a importantului lor statut social, cel de educatori comuniști, investiți cu nobila misiune de a transmite elevilor lor zestrea cunoașterii, de a-i forma în spiritul celor mai înalte valori morale și spirituale ale poporului nostru, ale socialismului.

Primiți cu căldură și încredere în marele colectiv al cadrelor didactice ploieștene, tinerii educatori au beneficiat, cu prilejul acestei întîlniri, de utile îndrumări metodice, precum și unele referitoare la integrarea profesională, întărindu-și astfel încă o dată convingerea că pentru a-și onora profesiunea pentru care s-au pregătit trebuie să fie permanent stăpîniți de dorința de a învăța, de a cunoaște, de a se perfecționa.

Prof. POLIDOR-PAUL ROSCU
Școala din Lilieștii-Bălcoi, județul Prahova

Redacția și administrația: Piața Scînteii nr. 1, București, telefon: 17 60 10

Tiparul: Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii"